

UNIVERZA V LJUBLJANI
FILOZOFSKA FAKULTETA
ODDELEK ZA SLOVENISTIKO
ODDELEK ZA KLASIČNO FILOLOGIJO

ŽIVA ŠVIGELJ

**Zapis in izgovarjava novogrških lastnih imen
med teorijo in prakso**

Diplomsko delo

Mentorici:
izr. prof. dr. Mojca Smolej
izr. prof. dr. Jerneja Kavčič

Dvopredmetni univerzitetni študijski program
A – Slovenski jezik s književnostjo
B – Grški jezik s književnostjo

Ljubljana, 2016

Zahvala

Mentoricama, izr. prof. dr. Mojci Smolej in izr. prof. dr. Jerneji Kavčič, se iskreno zahvaljujem za strokovno pomoč, prijaznost in spodbudo. Možu Stanetu, otrokoma Zali in Luku, preostali družini in prijateljem se zahvaljujem za potrpežljivost, pomoč in spodbudne besede. Prijateljici Mateji Dostal iskrena hvala za prevod izvlečka in kolegu Dejanu Štamflju za pomoč pri dostopu do gradiva na RTV Slovenija. Vsem najlepša hvala!

Izvleček

V slovenskih besedilih se novogrška lastna imena pogosto ne zapisujejo in ne izgovarjajo v skladu s pravopisom, navodila za zapisovanje in izgovarjavo novogrških imen v Slovenskem pravopisu 2001 (SP 2001) pa so na nekaterih mestih pomanjkljiva ali nejasna.

Namen dela bo ugotoviti vzroke za napačno zapisovanje in izgovarjavo novogrških lastnih imen v praksi oziroma vzroke za drugačno zapisovanje novogrških lastnih imen, kakor ga predvideva SP 2001, analizirati razvoj pravil za prevzemanje besed iz drugih jezikov v Slovenskih pravopisih 1899–2001, še posebno iz nove grščine, in oblikovati pregledna pravopisna in pravorečna navodila za prečrkovanje novogrških lastnih imen v slovenščino.

V prvem delu bom v Slovenskih pravopisih pregledala pravila za prevzemanje tujih besed v slovenščino, zlasti pravila za prevzemanje grških besed. Nato bom analizirala pripombe strokovnjakov za novo grščino o pravopisnih pravilih za zapisovanje novogrških imen v Slovenskem pravopisu 1962 (SP 1962).

V drugem delu bom v zapisanih in govorjenih besedilih ugotavljala način zapisovanja in izgovarjave novogrških lastnih imen, odstopanje od pravopisnih pravil za zapisovanje teh imen v nekaterih zapisanih besedilih, napake pri zapisu in izgovarjavi teh imen ter vzroke za te napake. Nato bom napisala natančna navodila za zapisovanje, izgovarjavo in pregibanje novogrških lastnih imen v slovenščini za širok krog uporabnikov.

Ključne besede: novogrška lastna imena, prevzemanje lastnih imen, transkripcija, transliteracija, pravopisne napake, pravorečne napake, pravopisna pravila, preglednica za prečrkovanje novogrške pisave

Abstract

In Slovenian texts, Modern Greek proper names are often not transcribed or pronounced according to the Slovenian orthography (SP 2001), which does not always provide clear and comprehensive guidelines for their transcription and pronunciation.

The purpose of this work will be to identify the reasons behind the incorrect transcription and pronunciation of Modern Greek proper names in comparison with the SP 2001. Accordingly, the development of standards for adopting words from foreign languages into the Slovenian orthographies published from 1899 to 2001 will be analyzed, especially from the Modern Greek. Consequently, clear transcription and pronunciation guidelines for the transliteration of Modern Greek proper names into Slovenian will be provided.

The first part of the thesis will provide a review of the standards for adopting foreign words into Slovenian, especially Greek. Furthermore, comments from Modern Greek experts on the transcription standards for Modern Greek names from SP 1962 will be analyzed.

The second part will exemplify the methods of transcribing and pronouncing Modern Greek proper names in written and spoken texts, identify transcription inconsistencies in written texts in comparison with orthographic standards, and provide reasons for errors in transcription and pronunciation. Finally, clear guidelines for transcription, pronunciation and declination of Modern Greek proper names in Slovenian will be provided for a wide range of users.

Keywords: Modern Greek proper names, adopting proper names, transcription, transliteration, orthographic errors, pronunciation errors, orthographic standards, Modern Greek-Latin alphabet transcription tool

Vsebina

1. Uvod	5
2. Pregled pravopisnih priročnikov	10
2.1 Slovenski pravopisi od leta 1899 do 2001	11
2.1.1 Slovenski pravopis 1899 (Fran Levec)	12
2.1.2 Slovenski pravopis 1920 (Anton Breznik)	13
2.1.3 Slovenski pravopis 1935 (Anton Breznik in Fran Ramovš)	14
2.1.4 Slovenski pravopis 1950 (SAZU)	15
2.1.5 Slovenski pravopis 1962 (SAZU)	17
2.1.5.1 Pojasnila in pripombe strokovnjakov k pravilom za slovenjenje grških in latinskih prevzetih besed	19
2.1.6 Slovenski pravopis 2001 (SAZU)	21
2.1.6.1 Pripombe k preglednici za starogrško pisavo	23
2.1.6.2 Pripombe k preglednici za novogrško pisavo	23
3 Zapisovanje in izgovarjava novogrških lastnih imen v praksi	26
3.1 Gradivo	29
3.1.1 Novogrška lastna imena v govorjenih besedilih na RTV Slovenija	29
3.1.1.1 Preglednica novogrških lastnih imen v oddajah in prispevkih na RTV Slovenija	32
3.1.2 Novogrška lastna imena v zapisanih besedilih	36
3.1.2.1 Novogrška lastna imena v leposlovnih besedilih	36
3.1.2.2 Novogrška lastna imena v strokovnih besedilih	37
3.1.2.3 Novogrška lastna imena v besedilih na naključnih spletnih straneh	39
4 Analiza napak pri izgovarjavi in zapisu novogrških lastnih imen v praksi	42
4.1 Napake pri osebnih imenih	42
4.2 Napake pri zemljepisnih imenih	43
4.3 Napake pri stvarnih lastnih imenih	43
5 Predlog navodil za prečrkovanje novogrških lastnih imen v slovenščino	45
5.1 Predlog za splošne napotke	45
5.2 Predlog za transliteracijsko-transkripcijsko preglednico za prečrkovanje novogrške pisave v slovenščino s primeri	47
6 Sklep	50
7 Viri in literatura	53
Priloga 1: Grška moška osebna imena	56

Priloga 2: Grška ženska osebna imena	58
Priloga 3: Grški priimki.....	60
Priloga 4: Grška zemljepisna imena.....	63
Priloga 5: Grška stvarna lastna imena	72

1. Uvod

K odločitvi za temo tega diplomskega dela me je spodbudilo veselje do svojega dela, lektoriranja, in iskanja rešitev za posebne probleme pri tem. Kot lektorica, kot bralka različnih slovenskih besedil na internetu ter poslušalka oddaj na RTV Slovenija in drugih govornih besedil v slovenskih medijih sem zasledila različne napake in odstopanje pri zapisu in izgovoru novogrških lastnih imen. Zapis teh imen v slovenščini nekoliko oteži različna pisava, a menim, da to ni glavna težava. Vzroki za odstopanje od pravopisnih pravil ali za napake so lahko različen način prečrkovanja novogrške pisave v slovenščino, prevzemanje lastnih imen prek drugih jezikov – najpogosteje angleščine –, podobnost novogrških lastnih imen s starogrškimi ali s slovenskimi, pri pregibanju napačna osnova, pri naglaševanju podobnost s slovenskimi besedami, intuitivno naglaševanje, ne nazadnje pa tudi brezbržnost piscev in nelektoriranje besedil v nekaterih medijih, zlasti na spletnih straneh. Objektivno težavo pri prečrkovanju lahko pomenijo tudi grški glasovi, ki jih v slovenščini nimamo, a teh je zelo malo.

Teoretično izhodišče raziskave bo primerjava navodil za zapisovanje in izgovarjavo v Slovenskih pravopisih (SP) od leta 1899 do 2001 in podrobno navodila za zapisovanje in izgovarjavo novogrških imen v slovenščini v SP 2001. Pri oblikovanju navodil za zapisovanje in izgovarjavo novogrških lastnih imen želim upoštevati tehtne pripombe strokovnjakov k pravilom za zapis in izgovarjavo teh imen v SP 1962, ki pri sestavi SP 2001 morda niso bile dovolj upoštevane. Leta 1965 je dr. Erika Mihevc Gabrovec objavila članek *Pripombe k pisavi in rabi grških in latinskih imen in tujk*, v katerem je razložila posebnosti pri prečrkovanju novogrških lastnih imen v primerjavi z drugimi evropskimi jeziki, predlagala rešitve za nekaj neustrezno prečrkovanih črk in črkij ter za tvorbo svojilnega pridevnika za moški spol in dodala navodila za naglaševanje prevzetih besed (PB) iz grščine. Leta 1975 pa je Marijan Tavčar v članku *Prispevek k pisavi in izgovorjavi sodobnih grških lastnih imen* orisal problem prečrkovanja novogrških lastnih imen, argumentirano zavrnil neustrezna navodila za prečrkovanje v SP 1962 in jih izčrpno dopolnil.

V priročnikih me je zanimal razvoj pravopisnih pravil v Slovenskih pravopisih, in sicer za prevzemanje besed na splošno, za prevzemanje iz stare gršćine in latinščine ter od leta 1962 tudi navodila za zapisovanje in izgovarjavo novogršćkih besed, zlasti lastnih imen.

V empiričnem delu bodo obravnavana novogršćka lastna imena v slovenskih zapisanih in govorjenih besedilih. Za raziskavo so bila zanimiva besedila, v katerih je več teh imen. Največkrat se pojavljajo osebna in zemljepisna imena, precej redkeje pa stvarna lastna imena. Med pisnimi viri sta leposlovni besedili, romana Mala Anglija pisateljice Ioanne Karystiani in Grk Zorbas Nikosa Kazantzakisa, strokovna besedila – štirje turistični vodniki, po Atenah, Kreti in drugih gršćkih otokih – ter naključna besedila na spletnih straneh. Med govornimi viri pa so oddaje na RTV Slovenija: zunanjepolitični oddaji Globus in Mednarodna obzorja, dokumentarna oddaja E-utrinki, športna oddaja Končnica, mladinska informativna oddaja Infodrom ter kulturna oddaja Harmonija Evrope. Izbrana so bila zvrstno različna besedila, večinoma takšna z več gršćkimi lastnimi imeni.

Raziskava v diplomskem delu je osredotočena na način zapisovanja, odstopanje od pravopisnih pravil v SP 2001, vrste napak v zapisanih in govorjenih besedilih in na vzroke zanje. Novogršćko pisavo je mogoče prečrkovati na dva načina: 1) vsak znak iz gršćke besede zamenjamo z ustrezno slovensko črko ali 2) fonetično po načelih za zapisovanje slovenskih glasov. Za oba načina sta v rabi izraza *prečrkovanje*, *prečrkovati*, redkeje tudi *transkripcija*, *transkribirati* in *transliteracija*, *transliterirati*. Vsi izrazi se uporabljajo sopomensko, bodisi za prvi bodisi za drugi način. Razlage teh pojmov v nekaterih slovarjih:

SSKJ

prečrkováti: zapisati črke določene pisave s črkami druge pisave

prečrkovánje: zapis črk določene pisave s črkami druge pisave

transkribírati: zapisati črke, znake s črkami, znaki drugačnega sistema

transkrípčija: zapis črk, znakov s črkami, znaki drugačnega sistema

transliterírati: zapisati črke določene pisave s črkami druge pisave

Slovar tujk

transkribírati: 1. prepisati pisavo v fonetično pisavo 2. prenesti besedilo v drugo pisavo

transkripcija: 1. prepis pisave v fonetično pisavo 2. prenos besedila v drugo pisavo; prim. ↑
transliteracija

transliterirati: prečrkovati; črke ene pisave zamenjati s črkami druge pisave

transliteracija: prečrkovanje; prepis (besedila) iz enega sistema črk v drugega (npr. iz cirilice v latinico)

Veliki slovar tujk

transkripcija: 2. a) zapis črk, znakov s črkami, znaki drugega sistema (npr. latinski *ph* s *f*, kitajske pismenke s pinjinom) b) glej *transliteracija*

c) v zvezi *fonétična transkripcija*: zapis besed tako, kot se izgovarjajo

transliteracija: prečrkovanje, zapis črk določene pisave s črkami druge pisave z enako glasovno vrednostjo, tudi transkripcija

Slovar toponimske terminologije

transkripcija: 1. Metoda prevedbe (konverzije) imen iz enega jezika v drugega, pri čemer so fonološke prvine (tj. glasovi) izvirnega jezika zapisani z grafemi ciljnega jezika, običajno brez zatekanja k dodatnim diakritičnim znamenjem. Primeri: transkripcija francoskih ali grških imen v angleščino; transkripcija bohoričice v gajico.

2. Rezultat procesa transkripcije. Primeri: turško Ankara → grško Αγκαρα; vietnamsko Hô Chí Minh → slovensko Hošiminh; grško Αθηναι → slovensko Atene.

transliteracija: 1. Metoda prevedbe (konverzije) imen med jezikoma z različnima abecednima ali zlogovnima pisavama, kjer je vsako znamenje izvirne pisave predstavljeno v ciljni pisavi načeloma z enim samim znamenjem oziroma di- ali trigrafom, lahko z diakritičnim znamenjem ali s kombinacijo le-teh. Transliteracija teži v nasprotju s transkripcijo k popolni povratnosti (ki pa je vedno ne doseže) in mora temeljiti na transliteracijskem ključu. Primera: transliteracija srbskih ciriličnih imen v slovenska latinična; transliteracija imen iz kitajske pisave v latinični prepis pinjin.

2. Rezultat procesa transliteracije.

V skladu z razlago v Slovarju toponimske terminologije bo za razločitev med obema načinoma v diplomskem delu za prvi način uporabljen izraz transliteracija, za drugega pa transkripcija.

Transliteracija se v slovenskih besedilih uporablja v znanstvenih in nekaterih strokovnih besedilih, npr. v katalogu Cobiss.si, Grki ki živijo v Sloveniji, tako zapisujejo svoja imena, v nekaterih leposlovnih besedilih, ki so izšla pred letom 2001. V SP 1962 in SP 2001 transliteracija ni opisana.

Transkripcija pa se uporablja v nekaterih leposlovnih besedilih, ki so izšla po letu 2001, v nekaterih strokovnih besedilih in v publicističnih besedilih. V pravilih Slovenskega pravopisa 2001 je preglednica za prečrkovanje novogrških besed v slovenščino s transkripcijo.

V nekaterih daljših neumetnostnih besedilih, in celo v krajših, se uporabljata oba načina v istem besedilu, vendar je to napačna raba.

Vsi, ki pišemo, lektoriramo ali kako drugače urejamo besedila, si moramo med drugim prizadevati za čist, jasen, pravopisno in drugače brezhiben jezik, še zlasti v tistih besedilih, ki so namenjena širšemu krogu sprejemnikov. Eden številnih izzivov pri tem je zapisovanje lastnih imen, in še posebno tedaj, kadar ta prihajajo iz drugih jezikov, iz drugačnih pisav.

Podrobnejša raziskava in premislek pokažeta naslednje jezikovne probleme:

- Katere PB naj poslovenimo in kako? Koliko časa in kako pogosto se morajo uporabljati, da jih popolnoma poslovenimo? Katere sestavine v večbesednih zemljepisnih in stvarnih lastnih imenih naj poslovenimo?
- Ali naj prevzeta zemljepisna imena pravopisno in pravorečno približamo slovenskemu bralcu, gledalcu ali naj jih ob vse večji globalni povezanosti ohranimo čim bližje izvirni obliki? Skupina izvedencev Združenih narodov za zemljepisna imena (UNGEGN) celo predlaga, naj bodo ta povsod po svetu enotna: »Zaradi lažje komunikacije si strokovnjaki UNGEGN-a prizadevajo za standardizacijo zemljepisnih imen na vsej Zemlji. Vsak kraj ali drug topografski objekt naj bi imel le eno uradno ime, ki bi bilo v transliterirani obliki v latinici zapisano na vseh zemljevidih (Kladnik

2007: 115).« To je nestvarno in v nasprotju z načeli za prevzemanje besed ne le v slovenščino, temveč tudi v druge jezike.

- Kdaj ohranimo izvirno naglaševanje in kdaj naglas prilagodimo? Pri krajših novogrških imenih načeloma ni težav, pri teh naglas ohranimo, trši oreh pa so na primer tri- in večzložna grška imena, med drugim nekateri grški priimki v odvisnih sklonih, ali imena, ki imajo v grščini premični naglas. Za te primere potrebujemo natančna navodila, saj je intuitivno naglaševanje lahko subjektivno.
- Ali je pri pregibanju ustreznejši en sklanjatveni vzorec ali je v nekaterih primerih bolje dopustiti dvojnice? SP 2001 za staro grščino dopušča nekatere dvojnice, kadar starogrško besedo skupaj s končnico občutimo kot osnovo. Teh primerov v SP 2001 ni veliko. Novogrška imena pa imajo drugačne zakonitosti. Pri novogrških imenih moškega spola kot osnovo vedno obravnavamo besedo skupaj s končnico in nanjo dodajamo slovenske končnice. V praksi se pojavlja težnja po krajšanju ali poenostavitvi imen, domnevno zaradi pregibanja po pravilih, ki veljajo za nekatere druge jezike, zaradi analogije s slovenskim imenom ali zaradi napačne osnove v imenovalniku.

V diplomskem delu so bile uporabljene naslednje metode: a) analiza pravil v obstoječih pravopisih. Iz samostojnih Slovenskih pravopisov od leta 1899 do leta 2001 so bila izpisana glavna načela in navodila za prevzemanje besed v slovenščino na splošno, navodila za prevzemanje iz stare in nove grščine in še posebno pravila za prečrkovanje iz nove grščine v slovenščino v SP 1962 in SP 2001; b) primerjava pravil v obstoječih pravopisih. Povzetkom navodil sledijo ugotovitve, v čem so prednosti obravnavanih pravopisnih pravil, morebitne pomanjkljivosti in glavne spremembe glede na predhodne pravopise; c) primerjava preglednice za prečrkovanje v SP 2001 s preglednico v sodobnem nemškem pravopisu (Die deutsche Rechtschreibung 2000); č) opis pravopisnih, pravorečnih in oblikoslovnih napak/odstopanja od pravil v SP 2001. Opisane so bile pravopisne in pravorečne napake v različnih besedilih ter razlikovanje od pravil v SP 2001 zaradi transliteracije, ki v SP 2001 ni predvidena; d) oblikovanje pravopisnih, pravorečnih in oblikoslovnih navodil za širok krog uporabnikov. Sestavljena je bila prečrkovalna preglednica za transliteracijo in transkripcijo z osnovnimi pravopisnimi, prevorečnimi in oblikoslovnimi navodili.

2. Pregled pravopisnih priročnikov

Prvi Slovenski pravopis kot temeljni priročnik je izšel l. 1899. Pred tem pa so bila (od l. 1584) pravopisna pravila vključena v slovnice ali kot predgovori h knjigam. Jezikoslovki dr. Helena Dobrovoljc in dr. Nataša Jakop sta v knjigi *Sodobni pravopisni priročnik med normo in predpisom* o razvoju slovenskega pravopisja zapisali:

»V 20. stoletju je na Slovenskem izšlo kar osem pravopisnih priročnikov (kar je v povprečju en pravopis na 12 let), informativno-normativni enojezični pomenskorazlagalni slovar, posebna izdaja pravopisnih pravil in več kot deset poljudno napisanih svetovalnih priročnikov, brusov oziroma antibarbarusov. Po obdobju prve standardizacije in jezikovnega ustaljevanja, ko je bila predpisovalnost do neke mere upravičena in pričakovana, a omejena na zapisovalno neenotno besedje (npr. pri Levcu v SP 1899), so pravopisni priročniki težišče svoje obvestilnosti premaknili na leksikalno ravnino jezika (Breznik, SP 1920). Breznik je bil do tujk – milo rečeno – odklonilen, kar so mu sodobniki, med njimi zlasti Ilešič, tudi odkrito očitali. (Dobrovoljc-Jakop 2011: 17–18)«

»V tem obdobju se izrazit premik od prepovedovalnosti k opisnosti kaže predvsem v naprednem Breznik-Ramovševem *Slovenskem pravopisu* iz leta 1935, ki jezikovno pravilnost dojema manj strogo. Sam Breznik je ob tem zapisal: 'S prof. Ramovšem sva pustila možnost vsakršnemu razvoju v individualno smer.' A spremembe družbene stvarnosti, ki so vplivale tudi na pospešeno jezikovno dinamiko, so povzročile, da so se povojni pravopisni slovarji vrnili h konceptu eksplicitne normativnosti, ki se ohranja vse do danes. Kljub velikim pričakovanjem ob izidu prvega zvezka sicer informativno-normativnega SSKJ, ki nas je s pomočjo takrat napredne referenčne metode informiral o jezikovnih navadah – o normi, ki ni več kvalitativna, temveč po možnostih tedanjega razumevanja in metod kvantitativna –, je iz SSKJ nastali pravopisni slovar iz leta 2001 jezikovne prvine normiral bolj tradicionalno, tudi

izrecno prepovedovalno, ne da bi raziskal dejanske potrebe jezikovnih uporabnikov in možnosti različnih besedilnih položajev. (Dobrovoljc-Jakop 2011: 18)«

Ob upoštevanju, da je razvoj jezika nenehen proces, so nastala nova načela za oblikovanje pravil v sodobnem pravopisnem priročniku:

»Danes normativistika torej ni več panoga, ki vam bo povedala, kako je treba pisati, kako je treba izgovarjati in ki ustreza državnim zakonom, temveč je jezikoslovna veda, ki se ukvarja z ugotavljanjem zakonitosti v knjižnem (oziroma standardnem) jeziku, z vplivi družbe na jezikovno evolucijo in vprašanji o družbeni vlogi jezika, ki vključujejo tudi njegovo učenje in zakonitosti njegove rabe. (Dobrovoljc-Jakop 2011: 14–15)«

2.1 Slovenski pravopisi od leta 1899 do 2001

SP 1899 je Fran Levec sestavil kot priročnik za potrebe šol in za pišoče, ki so objavljali prispevke v reviji Ljubljanski zvon. Gradivo zanj je dobil v slovnica in drugih priročnikih, zlasti v Pleteršnikovem Slovensko-nemškem slovarju, ki je izšel l. 1894-95. SP 1899 je bil sestavljen iz pravil in slovarskega dela. Slovarski del je manj obsežen, z malo oblikoslovnimi podatki. SP 1899 je imel predpisovalni značaj, uporabljali so ga kot priročnik v šolah.

Leta 1920 je Anton Breznik na podlagi prvega SP sestavil nov pravopis, tudi pretežno kot šolski priročnik. Tako pravila kot slovarski del sta manj obsežna kot v prvem SP, bolj kot v drugih Pravopisih se kaže puristična usmerjenost avtorja. Ob slovarskih geslih so besede iz iste besedne družine.

Tretji pravopis je izšel leta 1935 v soavtorstvu Antona Breznika in Frana Ramovša. Je precej obsežnejši in izpopolnjen priročnik iz l. 1920, novost so oblikoslovni in pravorečni podatki, te je prispeval Fran Ramovš. Prvič so ob knjižnih omenjene tudi nekatere pogovorne oblike.

Slovenski pravopisi od leta 1950 naprej so izšli pri SAZU kot delo skupine jezikoslovcev. SP 1950 je še precej obsežnejši kot predhodni, med drugim podrobneje obravnava oblikoslovje,

socialne zvrsti jezika, poglavja o lastnih imenih. Konceptualno je podoben predhodnemu pravopisu.

SP 1962 je nastal iz potrebe vse večjemu številu pišočin zagotoviti sodobnejši pravopisni priročnik. Tako pravila kot slovarski del sta obsežnejša, ob razlagah je več primerov. Novost v slovarskem delu so med drugim skladenjske informacije in besedne zveze.

Leta 1990 je izšel Slovenski pravopis, Pravila, leta 2001 pa slovarski del Slovenskega pravopisa v knjižni obliki. Načrt Pravil so sestavljavci zasnovali na podlagi Toporišičeve Slovenske slovnice iz leta 1976, kar je bistveno spremenilo pristop k sestavi pravopisa. Ta SP je še bolj razširjen in poglobljen v primerjavi s prejšnjim, med novostmi so prečrkovalne preglednice za slovenjenje tujih imen.

2.1.1 Slovenski pravopis 1899 (Fran Levec)

V poglavju o glasoslovju je Fran Levec zapisal, da slovenščina dvoglasnikov nima in jih ne prevzema (Levec 1899: 5). Med primeri iz stare grščine navaja: namesto Poseidon, Hephaistos, Oidipos : Pozejdon, Hefajst, Ojdip (ibid.: 5).

Tuje črke nadomeščamo z domačimi črkami ali sklopi – med primeri iz stare grščine so: namesto Chios, philosophia, Amphitheater: Hij, filozofija, amfiteater idr. –, izjemoma v nekaterih tujih imenih tuje črke ohranimo (ibid.: 5–6).

Lastna imena se sklanjajo kakor drugi samostalniki, med primeri so tudi tuja lastna imena (ibid.: 31). Tuje besede, kot piše, včasih slovenimo samo glasovno, podrobno predpiše navodila za slovenjenje dvoglasnikov; iz stare grščine so primeri: Pavzanija, Hefajst, Pozejdon idr. Dva samoglasnika skupaj v besedi pustimo le, kadar nista dvoglasnik. (ibid.: 62). Za lastna imena iz živih jezikov zapiše natančna navodila, ali jih slovenimo in kako jih slovenimo. Glede na to jih delimo na: a) samo izvirna imena, b) izvirna imena z zapisano izreko v oklepaju, c) glasovno poslovenjena: »V knjigah, namenjenih preprostemu narodu in mladim ljudem, je pisati vsa tuja imena po njih izreki, a ne po njih domači obliki.«, d)

prevedena (ibid.: 69). Namesto podvojenih soglasnikov pišemo enega, iz stare grščine je primer Apolon (ibid.: 63).

Grški **z** (dzeta) v slovenščini pišemo kot **z** (ibid.: 63). Moška in ženska grška in latinska imena na -a ter grška imena na -on, -or in -an v slovenščini ohranijo svojo končnico, ženska grška imena na -e spremenijo **e** v **a**, ženska imena na -er v slov. dobijo končnico -a (ibid.: 63–65). Grška in latinska imena naj ohranijo imenovalniško končnico, a naj se sklanjajo po pravilih slovenščine (ibid.: 67). Glede na primere (Aias, Ajanta; Salamis, Salamine) Levec pri tem misli, da naj odvisne sklonne tvorimo iz grške rodilniške osnove s slovenskimi končnicami. Ženska grška imena na -o v imenovalniku ohranijo to obliko, nato se sklanjajo kot riba, po 1. ženski sklanjatvi (ibid.: 65–66). Pri nekaterih moških lastnih imenih na -as izpustimo končni -s (ibid.: 63). Izpuščamo tudi končnice pri nekaterih drugih lastnih imenih (ibid.: 63–64).

Ime Franc Jožef je uradno in ga zapisujemo tako (ibid.: 64). Množinska krajevna imena ohranijo množino (ibid.: 66). Za grška lastna imena, sestavljena s -polis, zapiše dvojnice (ibid.: 66). Nekatera glasovno poslovenjena občna imena iz starodobnih jezikov v slovenščini spremenijo spol, primeri so iz grščine in latinščine: gimnazija, politehnika, gram idr. (ibid.: 66).

Navodila za prevzemanje besed v slovenščino so razmeroma natančna, pregledna in koristna za uporabnike, ki ne znajo tujih jezikov. Obravnavajo zapisovanje PB na splošno, podrobno tudi PB iz stare grščine in latinščine, oboje z veliko primeri.

2.1.2 Slovenski pravopis 1920 (Anton Breznik)

V Opazkah pred slovarskim delom Breznik zapiše, da se izogibajmo zlasti PB in besednim zvezam nemškega, francoskega in italijanskega izvora (Breznik 1920: 37). »Pri latinskih in grških besedah so pristavljeni slovenski izrazi; kjer imamo dobre slovenske besede, se izogibajmo tudi latinskih in grških tujk! (ibid.: 37)« Tuja lastna imena pišemo kot v izvornem jeziku (ibid.: 9). Navedeni primeri so lastna imena iz jezikov z latinično pisavo. Pri pravilih za rabo velike začetnice zapiše, da lahko z veliko začetnico pišemo tudi pridevnike tujih lastnih

imen, če bi bili drugače težko razumljivi, npr.: Nilski pragovi in Padsko porečje (ibid.: 13). Z vezajem ločimo osnovo in končnico pri tujih lastnih imenih, zlasti francoskih (ibid.: 35). »Napačno je rabiti vezaj pri domačih lastnih imenih. (ibid.: 35)«

Navodila so splošna pravopisna. Breznik se je zavzemal za slovenske izraze namesto tujih, zato je zapisal zelo malo pravil za prevzemanje besed ali pa so posredna, vključena npr. v poglavje o pisavi velike začetnice, kjer je nekaj tujih zemljepisnih imen. V SP 1920 ni navodil za izgovarjavo in pregibanje tujih imen.

2.1.3 Slovenski pravopis 1935 (Anton Breznik in Fran Ramovš)

Prevzeta lastna imena pišemo v tuji ali domači obliki, »s slovenskim pravopisom (po izreki) jih pišemo v knjigah, ki so namenjene preprostemu ljudstvu. (Breznik-Ramovš 1935: 13)« Kadar imamo za tuja krajevna imena slovansko ime ali obliko, rabimo to (ibid.: 13). »Slovanska lastna imena pišemo v nespremenjeni obliki; slovenskemu pravopisu (črkopisu) prilagodimo le bolj znana krajevna imena.« ... »Sklanjamo jih po zgledu slovenskih osnov. (ibid.: 13)«

»Staroklasična (grška in latinska) imena pišemo v slov. obliki, sklanjamo pa jih po osnovi, ki jo imajo v grškem ali latinskem jeziku. (ibid.: 14)« (Opomba: težava za pišočega nastane, ko mora sklanjati ime, ki se v odvisnih sklonih tvori iz grške/latinske roditeljske osnove. To od uporabnika SP zahteva osnovno znanje grščine in latinščine.) To pravilo je tudi še v SP 1950. Pri nekaterih grških in latinskih moških imenih je pri prehodu v slovenski jezikovni sistem v imenovalniku ednine končnica odpadla (ibid.: 14).

»Lastna imena drugih jezikov pišemo v nespremenjeni obliki. (ibid.: 14)« Za ta imena so napisana navodila za pregibanje.

PB v slovarskem delu so dodani slovenski pomeni »ali pa so opisane; pripisani so uporabni in uporabljeni slovenizmi. (ibid.: 7)« V ležečem tisku so izgovorne posebnosti (ibid.: 7). Za

enačajem so ob tujki sopomenski ali pravilni slovenski izrazi (ibid.: 7). V slovarskem delu so »pismene, govorne in akcentske dvojnice« (ibid.: 7).

Navodila so natančnejša kot v SP 1920, a bolj splošna kot v SP 1899. Poleg tega uporabnik npr. težko sklanja starogrška in latinska imena brez znanja osnov stare grščine in latinščine.

2.1.4 Slovenski pravopis 1950 (SAZU)

PB pišemo v tuji obliki, če jih uporabljajo strokovnjaki ali majhen krog ljudi ali pa »po domači izgovarjavi, če so v splošni rabi.« (Ramovš et al. 1950: 32) V obeh primerih »jih pregibljemo po slovenskih pravilih z domačimi obrazili.« (Ramovš et al. 1950: 23) Le »nekatera tuja imena z nenavadno obliko se ne sklanjajo: Fides, Cármen, Líli ...« (ibid.: 22)

Navedena so navodila za slovenjenje prevzetih občnih imen glede na to, ali se končujejo na a) nemi -e, b) na samoglasnik (zlasti poudarjen) ali c) na soglasnik (ibid.: 32).

Sledijo natančna navodila za slovenjenje občnih imen iz latinščine in grščine. Najprej je zapisano, da v samoglasniških skupinah ne zapiramo zeva, če besedo čutimo kot prevzeto, zapiramo pa ga tedaj, kadar besedo čutimo kot domačo (ibid.: 33). Nato so zapisana pravila za slovenjenje posameznih črk in črkij ter podrobna navodila o tem, kako prevzemamo in sklanjamo samostalnike in pridevnike glede na pripono (ibid.: 33–34).

Na začetku SP 1950 je pri navodilih za uporabo zapisano: »... pregibanje domačih in tujih lastnih imen je obdelano obširneje, ker tega poglavja naše slovnice ne obravnavajo. (ibid.: 6)« Natančna so tudi navodila za pregibanje občnih imen iz grščine in latinščine, ki lahko a) ohranijo pripono v prvotni obliki, b) so brez prvotne pripone, c) dobijo slovensko pripono; slovensko pripono dobijo tudi vsi pridevniki (ibid.: 33–34).

Pri navodilih za zborni izrek je zanimiv napotek: »Izgovor tujih imen je približan slovenskemu glasovnemu sestavu; tuji glasovi **ü, ö, w** so privzeti, saj so znani tudi mnogim našim narečjem. (ibid.: 57)«

Pri navodilih za slovarski del so zapisani napotki: »Besede, zlasti tujke, so v slovarju le skopo razložene.« ... »V slovarju so vse besede (razen tujih imen) že tudi v pravopisni obliki poudarjene.« ... »V oglatih oklepajih [] je podan izgovor za celo besedo, posebno pri tujih imenih ...« ... »Tuja imena so zapisana le v približnem izgovoru, naslonjenem na naš glasovni sestav, ker jih samo v taki obliki moremo vključiti v svoj govor; kdor tuji jezik zna, si bo tudi s tem vedel pomagati.« (ibid.: 6–7)

Pri podrobnih pravilih za tuja lastna imena je zapisano, da slovenimo imena držav, pokrajin, narodov, občne pojme v lastnih imenih ter nekatera imena za reke, gorovja in kraje (ibid.: 23). Posebej so navedena navodila za slovanska lastna imena: »nekatera bolj znana lastna imena pišemo po izgovoru ... (ibid.: 24)« Preostala slovanska lastna imena in druga lastna imena iz latiničnih pisav ohranijo izvirno obliko, srbska lastna imena iz cirilice prečrkujemo s črkami iz hrvaščine, bolgarske in ruske črke, ki jih nimamo, nadomestimo »z najbližjimi ustreznimi črkami« ... »Slovanska lastna imena sklanjamo po zgledu slovenskih ...« (ibid.: 24)

Za starogrška in latinska lastna imena je pravilo, da jim damo v imenovalniku slovensko obliko – le imena, ki se rabijo redko ali v strokovnih člankih, v imenovalniku pustimo v izvirni obliki –, sklanjamo pa jih po osnovi v latinskem ali grškem jeziku, ki ji dodajamo slovenske končnice. (ibid.: 25) Pri tem pravilu je veliko dvojnic.

»Imena iz izvenevropskih jezikov, ki se ne pišejo z latinico in jih omikani narodi pišejo vsak s svojim pravopisom, pišemo tudi mi fonetično po približnem izgovoru in jih pregiblujemo po zgledu drugih tujih lastnih imen ... (ibid.: 31)«

Navodila so dopolnjena, z več primeri, večjih vsebinskih sprememb glede na SP 1935 nisem našla.

2.1.5 Slovenski pravopis 1962 (SAZU)

PB imajo v jeziku posebno vlogo. (Bajec et al. 1962: 6) PB iz latiničnih pisav pišemo v tuji obliki, če so omejene na ozek krog strokovnjakov, ali po domači izgovarjavi, če so v splošni rabi. (ibid.: 67–68) Za PB iz nelatiničnih pisav je v tem Pravopisu pravilo, da jih zapisujemo fonetično. (ibid.: 53)

Načela o tem, katere besede slovenimo in kako, so v tem Pravopisu še zelo podobna kot v prejšnjih. Podomačenim imenom so dodana še imena nekaterih vladarjev. (ibid.: 54) V znanstvenih besedilih pri zapisu lastnih imen iz latiničnih pisav upoštevamo izvirno pisavo, lastna imena iz nelatiničnih pisav pa natančno prečrkujemo in zapišemo z vsemi diakritičnimi znamenji. (ibid.: 49) V poljudnih besedilih a) imena lahko pišemo brez diakritičnih znamenj b) »zapis približujemo tujemu izgovoru« in c) pri prepisu ohranimo veliko/malo začetnico iz izvirnega jezika. (ibid.: 50) V razširjenem SP 1962 so natančna navodila, katera imena ohranimo v izvirni obliki, katera fonetično prilagajamo slovenščini in katera popolnoma podomačimo oz. prevedemo. (ibid.: 50, 54, 68) V slovarskem delu je tujim imenom z »nefonetično pisno obliko« po poenostavljenem fonetičnem ključu dodan izgovor in naglasno mesto. (ibid.: 5)

Obširno je razloženo, kdaj ne zapiramo zeva; to pravilo in izjeme zanj so ponazorjene s številnimi primeri. (ibid.: 16–19) V tujkah ne zapiramo zeva med **a**, **o**, **u**, **e** in drugim samoglasnikom, razen v poudarjeni končnici -éja (naiven, aeroplan, stoičen, koalicija, altruizem, aktualen, reinkarnacija, realen : ideja, epopeja). (ibid.: 16–19)

Sklanjamo vsa tuja krajevna imena, moška osebna imena in ženska imena na -a. (ibid.: 56) Pri ženskih imenih, ki se ne končujejo na -a, »*ravnamo po občutku*«. (ibid.: 56) Ne sklanjamo nekaterih tujih imen ulic, nekaterih tujih stvarnih lastnih imen, ženskih osebnih imen na soglasnik in priimkov ob ženskih osebnih imenih. (ibid.: 55, 65)

V SP 1962 so podrobna navodila za prevzemanje besed iz grščine in latinščine z veliko primeri. Zapisana so natančna navodila za prečrkovanje starogrških in novogrških imen. (ibid.: 53) Prvič v Slovenskih pravopisih so tudi pravila za prečrkovanje novogrških lastnih

imen v slovenščino. Pridihov in naglasov pri novogrških lastnih imenih ne pišemo. (ibid.: 53)
Veliko je pravopisnih dvojnic ali celo več oblik iste besede.

»Izvirni grški dvoglasnik pišemo -eu- in izgovarjamo -eʊ-: Eukleides, Euripides ... Če grško ime podomačimo, pišemo -ev-: Evklid, Evripid ... Občna imena pišemo z -ev-: bazilevs, evfemizem ... (ibid.: 17)« V pravilih za zapiranje zeva v besedah iz različnih jezikov piše:
»Izvirni dvoglasnik /au/ izgovarjamo -aʊ-«. V slovarskem delu je več oblik grških besed, npr.: Pausanias/Pavzanija, Tauris/Tavrida, Aulis/Avlida, centaurus/kentauros/centaver in kentaver, vendar samo: Minotauros in Nausikaa.

Starogrška imena imajo v imenovalniku izvirno obliko (izjema: imena na -andros v imenovalniku dobijo latinsko končnico -ander), bolj znana imena imajo lahko domačo imenovalniško obliko. (ibid.: 59) V odvisnih sklonih pritikamo obrazila »ali imenovalniku ali izvirni osnovi ali obema«: Aias, Aiasa/Ajanta. (ibid.: 59–60) Pri novogrških imenih ima imenovalnik ednine pri vseh imenih izvirno obrazilo, v odvisnih sklonih pa obrazila pritikamo ali imenovalniku ali osnovi. (ibid.: 59–60) Dvojnice pri sklanjanju imen so novost SP 1962.

Zamenjave za novogrške črke (ibid.: 53):

β = v: Βαρβάρη Varvara

μπ = b Μπέκιος Bekios

ζ = z: Ζίμνοβον Zimovon

η = i: Δημήτριος Dimitrios

θ = th: Θήρα Thira

ξ = ks: Ἀξάριον Aksarion

σ = s: Σιβρισάριον Sivrisarion

υ = i: Κέρκυρα Kerkíra

φ = f: Καβάφης Kavafis

χ = h: Χοταχόβα Hotahova

ψ = ps: Λίψος Lipsos

ω = o: Ἀχελώος Aheloos

ου = u: Κούτουπας Kutupas

αυ = au: Μαυροβούνι Maurovuni

ευ = eu: Εύροστίνα Eurostina

Pravila so še natančnejša kot v Pravopisih pred tem. Prvič so navodila posebej tudi za novogrško pisavo, ki so večinoma ustrezna. Ponazorjena so z veliko primeri, za imena iz grščine in latinščine je veliko dvojnic.

2.1.5.1 Pojasnila in pripombe strokovnjakov k pravilom za slovenjenje grških in latinskih prevzetih besed

Na pravila za prečrkovanje novogrških lastnih imen v SP 1962 sta se odzvala profesorica klasične filologije dr. Erika Mihevc Gabrovec in prevajalec Marijan Tavčar.

Dr. Erika Mihevc Gabrovec (Jezik in slovstvo 1965: 29–30) je v članku glede navodil za prečrkovanje grških pisav v SP 1962 opozorila, da:

- prepis starogrškega **th** s slovenskim **t** ne ustreza takratnemu izgovoru glasu **th** (pridihnjeno)
- je za novogrški **θ** predlagan zapis **th**, za novogrški **δ** pa pa ni predlagan zapis **dh**, čeprav se v novi grščini oba izgovarjata pridihnjeno. Predlaga: **th** in **dh** (bolje) ali **t** in **d** (manj ustrezno)
- je za novogrška dvoglasnika **αυ** in **ευ** predlagan zapis **au** in **eu**, čeprav se v novi grščini nikoli ne izgovarjata tako, temveč **av/af** in **ev/ef**.
- je tvorjenje svojilnega pridevnika tipa Gorgiov, Dareiov, Apuleiov »zelo prisiljen in trd«. Predlaga oblike: Gorgijev, Darejev (ta je kot dvojnica naveden), Apulejev in podobno. Prav tako priporoča, naj se ta preglas upošteva v orodniku ednine in rodilniku množine.

Glede naglasa je priporočila: že dolgo ustaljeno naglaševanje grških in latinskih imen pustimo. Katera grška imena naglaševati po izvirnem grškem akcentu in katera po latinskem, se ji zdi odprto vprašanje, nesprejemljivo pa se ji zdi tisto naglaševanje, »ki ni niti grško niti latinsko, ampak je prišlo k nam po posredovanju nemščine.«

Marijan Tavčar je v članku Prispevek k pisavi in izgovorjavi sodobnih grških lastnih imen (Jezik in slovstvo: 217–219) zapisal natančna navodila za zapisovanje in izgovarjavo sodobnih grških lastnih imen, predlagal dopolnitve in popravke pravil v SP 1962:

SP 1962 »prvič izčrpneje« obravnava prečrkovanje in pregibanje novogrških imen, »vendar žal še vedno pomanjkljivo in deloma napačno.« Nato je še zapisal, da »ta pravila ... le redki pišoči upoštevajo.«

Za prečrkovanje novogrških imen in izgovarjavo teh je predlagal naslednje:

- za črkje **ts** je priporočil pisavo **ts**, da ga ne bi kdo bral kot **k** (Ritsos, NE: Rikos). Zapisal je, da ga Grki izgovarjajo podobno našemu glasu **c**, včasih tudi kot **č**.
- za novogrški **δ** je predlagal zapis **d**.
- za črkje **ντ** je predlagal: na začetku imen ga pišimo in izgovarjamo kot **d**, na sredi kot **nd** ali kot **d**, na sredi in na koncu je dopustil možnost zapisa **nt**.
- za novogrški **γ** je predlagal zapis **g** in izgovarjavo **g**.
- za skupino **γγ** (**gg**) je predlagal zapis in izgovarjavo **ng**.
- za skupino **γι** (**gi**) je predlagal v nekaterih primerih zapis in izgovarjavo **gi** (Georgios), v drugih primerih pa zapis in izgovarjavo **j** (Jangos). Glede na primera se zdi, da je mislil zapis in izgovarjavo **gi** sredi besede, zapis in izgovarjavo **j** pa na začetku besede.
- za skupino **γκ** (**gk**) je predlagal na začetku besede zapis in izgovarjavo **g** (Govostis), sredi besede pa zapis in izgovarjavo **ng** (Jangos).
- za novogrški **θ** je predlagal zapis **th** in izgovarjavo **th**.
- za črkje **τζ** je predlagal zapis **tz** in po pravilu asimilacije izgovarjavo **dz**.
- za črkje **δζ** je predlagal zapis **dz ali dž** in izgovarjavo **dz ali dž**. **Dž** zato, ker gre za PB iz turščine (Hadzidakis ali: Hadžidakis).
- »Dvoglasnika ... /**αυ** in **ευ**¹ nista kar preprosto **au** in **eu**, kakor to predpisuje uvod v SP 1962, ampak **av** ali **af** in **ev** ali **ef**. Pred samoglasniki in pred zvonečimi soglasniki izgovarjamo in pišemo **au** kot **av**, ... (Avalitis) ... (Eva) ... (Glaḡkos) ... (Lefteris).«
- novogrški **σ** pred zvonečimi soglasniki (tudi zvočniki) izgovarjamo kot **z** (Kosmās → Kozmās), narobe pa je izgovarjati črko **s** kot **z** v drugih položajih, ker so besedo

¹ S poševnima oklepajema sem zaznamovala svoje vrvike v citate.

prevzeli prek nemščine (prav: enosis NE: enozis). Priporoča prevzemanje novogrških imen neposredno iz grščine.

Pojasnil je še, da **dve piki na i** zaznamujeta, da je treba samoglasnika, od katerih je drugi **i** z dvema pikama, izgovarjati ločeno, ne kot dvoglasnik.

2.1.6 Slovenski pravopis 2001 (SAZU)

»Slovenski knjižni jezik si /PB/ lahko prilagaja glede na izgovor in pisavo, glede na oblike ali njih rabo, pa tudi glede posameznih njihovih delov (morfemov) (Toporišič et al. 2001: 22).« PB lahko popolnoma poslovenimo, delno poslovenimo ali pa ostanejo v slovenskem besedilu v citatni obliki (ibid.: 22). Med načeli za slovenjenje občnih besed, ki se nanašajo na temo naloge, je smiselno omeniti, da »Večino prevzetih občnih besed ... domačimo pisno (izgovorno, oblikoslovno in skladenjsko pa vse); načeloma jih pišemo le po domače tedaj, kadar jih prečrkujemo iz nelatiničnih črkovnih pisav ... (ibid.: 22–23)«. Pri načelih za slovenjenje lastnih imen pa je za to obravnavo pomembno naslednje: »Pisno podobo prevzetih osebnih imen /iz latiničnih pisav/ načeloma ohranjamo«, prevzeta osebna imena iz nelatiničnih pisav pa podomačujemo (ibid.: 23–24). »Enobesedna zemljepisna lastna imena iz latiničnih pisav večinoma ohranjajo izvirno podobo«, v večbesednih zemljepisnih imenih iz latiničnih pisav pa podomačujemo: občne dele (prevajamo), imena držav, pokrajin, celin, otokov, polotokov, nekaterih bolj znanih krajev, oceanov, morij, večjih rek, nekaterih večjih jezer, nekaterih gora, objektov in podobno (ibid.: 24–25). Pri stvarnih lastnih imenih iz latiničnih pisav puščamo v izvirni obliki npr. imena glasil, podjetij, slovenimo pa npr. imena umetnostnih del (ibid.: 26–27). Pri poslovenjenih in prevedenih zemljepisnih imenih veljajo pravila o začetnici kot za slovenska zemljepisna imena, neposlovenjena pa ohranijo začetnico iz izvirnega jezika (ibid.: 14).

Med pravorečnimi načeli so pomembnejša naslednja: »V slovenski knjižni jezik prevzete besede izgovarjamo z glasovi in naglasom slovenskega knjižnega jezika. Tuje glasove torej zamenjujemo z najbližjimi slovenskimi knjižnimi. (ibid.: 28)« »... naglašeni samoglasniki so načeloma dolgi, naglašena *e* in *o* pa praviloma ozka, ne glede na to, kako se izgovarjata v

izvornem jeziku; vedno pa izgovarjamo npr. široki *e* pred *j* [idêja] ali ... *e* pred *r* [fêr] (ibid.: 28).«

Pravila za sklanjanje samostalnikov:

a) Po vzorcu korak se sklanjajo samostalniki moškega spola na soglasnik, pa tudi samostalniki moškega spola z osnovo na -a, -o, -e in -u (ibid.: 89). K tem bi omenila še samostalnike moškega spola, ki se v ednini končujejo na -i (Ksánti, Kateríni, Komotíni) in se sklanjajo s podaljšano osnovo z -j-. Nekatere starogrške in latinske besede tvorijo odvisne sklone iz imenovalnika, ker končnico občutimo kot del osnove (Ródos, Ródosa), pri drugih pa imenovalniško končnico odpahnemo in dodajamo končnice na osnovo (óbolos, óbola) (ibid.: 89). Pri tem je več dvojnic. »Pri novogrških imenih je osnova vsa imenovalniška oblika (Makarios, Makariosa). (ibid.: 89)«

b) Po tretji ženski sklanjatvi se sklanjajo »ženska imena, ki v imenovalniku nimajo končnice -a ali -e (razen večine grških in latinskih imen), npr. Karmen, Kiti (ibid.: 94)«.

Problem: Zakaj se »večina grških in latinskih imen«, ki bi po občutku/analogiji sodila v to skupino, ne sklanja po 3. ženski sklanjatvi? Katera imena pa se vendarle sklanjajo po tem vzorcu? Predvidevamo lahko, da so z »razen večine grških« mišljena starogrška imena in da se tovrstna novogrška imena vendarle sklanjajo po 3. ženski sklanjatvi. V pravilih je pri posebnostih 1. ženske sklanjatve zapisano: »Namesto končnice -a so mogoče tudi drugačne: glasovne (-o -e: Klio, Melpomene) ali neglasovne (Atremis, Ruth). ... »Ob njih navadno obstajajo podomačena ali domača imena na -a: Melpomena, Artemida, Ruta ... Pri prevzetih imenih iz grščine in latinščine se osnova od roditelja naprej lahko ali podaljša (Juno Junone) ali pa prvotni s premeni z d (Artemis Artemide) ali n (Salamis Salamine) ali r (Ceres Cerere); navadnejša je stalna osnova iz roditelja: Junona, Artemida, Salamina, Cerera. (ibid.: 94)«

Sledijo pravila, kako se sklanjajo polcitatne besedne zveze in citatna poimenovanja (ibid.: 99).

Preglednice za približno 50 pisav so razvrščene od nam bližjih – najprej latinične pisave in slovanski jeziki – do nam bolj oddaljenih; od črkovnih do ideografskih, od slovanskih in drugih evropskih jezikov do azijskih in afriških jezikov (ibid.: 144). »Pri latiničnih pisavah so

pri vsaki najprej na vrsti tipografske zamenjave, nato pa glasovno in morebitno pisno domačenje. ... Pri nelatiničnih črkovnih pisavah je na začetku prečrkovanje ... (ibid.: 144)« Na koncu je še napotek za uporabo: »V preglednicah je v prvem stolpcu zapis ustreznega tujega jezika, v drugem črka ali črkje za slovenski fonemski izgovor in zapis, kadar je beseda pisno podomačena, v tretjem pa je oboje ponazorjeno: podomačeni primeri so pisani navadno, nepodomačeni pa imajo v oglatem oklepaju zapisan še izgovor (ibid.: 145).«

2.1.6.1 Pripombe k preglednici za starogrško pisavo

Nekaj črk ali črkij za slovenski fonemski izgovor in zapis se zdi neskladnih s paragrafom 1107, točka 5. in/ali prakso:

Namesto:	Prav:
θ Θ théta – th	θ Θ théta – t, th
ξ Ξ ksí – x	ξ Ξ ksí – ks
υ Υ ípsilon – y	υ Υ ípsilon – i
φ Φ fí – ph	φ Φ fí – f
χ Χ hí – ch	χ Χ hí – h

2.1.6.2 Pripombe k preglednici za novogrško pisavo

1. K navodilom za prevzemanje iz nove grščine bi se mi zdelo smiselno dodati splošno pravilo, da lahko novogrška lastna imena prečrkujemo na dva načina: z natančno transkripcijo vsake črke posebej ali fonetično. Prvo uporabljajo predvsem Grki, ki živijo v Sloveniji, in strokovnjaki, drugo je uporabnejše v vsakdanji rabi.
2. Na začetku paragrafa 1108 piše: »Posamezne črke zamenjujemo z latiničnimi tako kot pri stari grščini, le da je glasovna vrednost črk in črkovnih skupin precej drugačna

kakor v stari grščini.« Ta napotek bi veljal za transliteracijsko prečrkovanje, vendar so v SP 2001 samo navodila za transkripcijsko prečrkovanje, za tega pa ta napotek ne drži.

3. Za dve piki na **i**, ki sledi drugemu samoglasniku, bi lahko zapisali pravilo, da zaznamujeta samoglasnik, ki se izgovarja ločeno in ni del dvoglasnika.
4. V preglednicah za grški pisavi so uporabljeni tudi pridihi. V stari grščini je znak za pridihi nad soglasnikom zaznamoval, da se samoglasnik izgovarja pridihnjeno, torej z glasom **h** pred njim. V novi grščini pa so okrog leta 1982 z odlokom opustili pridihe in druga stara diakritična znamenja, tako v pisavi kot izgovarjavi. V besedilu ob preglednici ni pojasnjeno, zakaj so uporabljeni. Menim, da gre za napako.
5. Lahko bi dodali napotek (tudi pri starogrški pisavi), kdaj pri glasovnem slovenjenju zapiramo zev in kdaj ne.
6. Zgledi bi se mi zdeli preglednejši, če bi vsebovali samo lastna imena.
7. Pri zgledih za glasove bi bilo morda smiselno uporabiti znana in pogosta imena ter se izogniti bolj zapletenim. Beseda γίγας (gígas = velikan) ima npr. dve črki **g**, ki se bereta različno: [jígas]², kar morda ni najbolj pregledno za uporabnika, ki ne zna grško. Zanimivo je tudi, da so sestavljavci izbrali to besedo, ki izvira iz stare grščine in jo v sodobni grščini nadomešča pogostejša γίγαντας ([jígandas] = velikan).
8. Pri besedi ὑάκινθος ([ijákintos] = hijacinta) je razlaga, da se črka **υ** pred samoglasnikom lahko bere kot **ij**. Po drugi strani pa pri besedi υῖκος ([ijikos] = sinovski) SP za črkje **υι** navaja slovensko zamenjavo **i**, vendar fonetični zapis [ijikós], torej je **υι** zamenjan z **ij**, in ne z **i**.
9. V preglednici piše, da grško črko **υ**, ki sledi črkam **α**, **η** ali **ε**, zamenjamo z **v** – s primeroma Glavkos, Evropa –, v oklepaju pa je napotek: »grški izgovor [f] pred nezvenečimi soglasniki in na koncu besede«. Ta napotek je mogoče razumeti na dva načina: a) Grki **αυ** in **ευ** pred nezvenečimi soglasniki in na koncu besede izgovarjajo

² Z oglatima oklepajema je zaznamovan izgovor besede.

kot **af** [Glaḑkos] oz. **ef**; ali: b) pred nezvenečimi soglasniki in na koncu besede upoštevamo grški izgovor ter **av** in **ev** v tem položaju izgovarjamo kot **af** [Glaḑkos] oz. **ef**.

Kot opozarja npr. že dr. Mihevčeva, bi bilo v novem SP prav zapisati obe varianti za zamenjavo dvoglasnikov **av** in **ev**. **Av** pred samoglasniki in pred zvenečimi soglasniki ustreza slovenskemu **av**, **av** pred nezvenečimi soglasniki pa slovenskemu **af**. **Ev** pred samoglasniki in zvenečimi soglasniki ustreza slovenskemu **ev**, **ev** pred nezvenečimi soglasniki pa slovenskemu **ef**. Samo takšna transkripcija ustreza načelu fonetičnega prečrkovanja v SP 2001 in v nekaterih imenih s tema dvoglasnikoma v praksi že prevladuje: Lefkada, Elefterios (Venizelos), Nafplio ...

10. Kot pravorečni napotek bi lahko dodali navodilo, da **s (σ)** pred zvočniki in zvenečimi nezvočniki izgovarjamo kot **z**.

Pravila so za uporabnika zapletena in na nekaterih mestih nejasna. Pri pravilih za prevzemanje starogrških imen v slovenščino je veliko dvojnic, menim, da bi bilo bolje vsaj nekatere odpraviti.

3 Zapisovanje in izgovarjava novogrških lastnih imen v praksi

Slovenjenje novogrških lastnih imen obsega:

1. prečrkovanje
2. izgovarjavo in naglas
3. pregibanje
4. tvorbo imen prebivalcev
5. prevajanje občnih sestavin v večbesednih zemljepisnih in stvarnih lastnih imenih

ad 1.

Grško pisavo lahko v latinično pisavo transliteriramo ali transkribiramo. Pri transliteraciji vsako črko grške abecede natančno zamenjamo s slovensko črko ali sklopom z enako glasovno vrednostjo, tudi dvojne soglasnike. Pri tem je nekaj posebnosti: a) grški črki **η** (ita) in **ι** (jota) obe zamenjamo s slovensko črko **i**, grško črko **υ** (ipsilon), ki ima v novi grščini prav tako glasovno vrednost **i**, pa zamenjamo s črko **y**; b) črki **ξ** (ksi) in **ψ** (psi) zamenjamo s črkjema **ks** in **ps**; c) grške črke **γ** (gama), **δ** (delta) in **θ** (thita) zamenjamo z najbližjimi: **g**, **d** in **t**. Grški **γ** se sicer izgovarja kot zvoneči **h** (v SP 2001 je ponazorjen s primerom »h godu«), grški **δ** se izgovarja kot angleški zvoneči **th**, grški **θ** pa kot angleški nezvoneči **th**.

Pri transkripciji pa besede prečrkujemo fonetično, grške glasove zapišemo s črkami slovenskega knjižnega jezika. Menim, da sta transliteracija in transkripcija enakovredni prečrkovanju in bi ju bilo smiselno obe opisati v pravopisnih pravilih o prečrkovanju novogrške pisave.

Prva se uporablja v različnih zvrsteh slovenskega jezika. Tako so zapisana imena književnikov in drugih umetnikov v leposlovju ter v bibliografskem sistemu Cobiss.si, v znanstvenih in nekaterih strokovnih besedilih, prav tako imena in priimki Grkov, ki živijo oziroma delajo v Sloveniji, imena ulic in trgov na kartah grških mest v turističnih vodnikih. V besedilu turističnega vodnika bi se mi zdelo smiselno imena ulic in trgov pisati fonetično, v

oklepaju pa še transliterirano. V praksi to običajno ni mogoče zaradi omejenega prostora za besedilo.

Druga je primernejša za širok krog uporabnikov; če so imena zapisana fonetično, jih bralci lahko preberejo, si jih lažje zapomnijo in zapišejo. Fonetično načelo velja tudi za prečrkovanje iz drugih jezikov z nelatinično pisavo. Izjeme oz. dvojnice bi priporočila za že uveljavljen zapis imen in priimkov (npr. Kazantzakis/Kazandzakis, Theodorakis/Teodorakis). Različno prečrkovanje za različne uporabnike priporočajo sestavljavci Slovenskih pravopisov od prvega (1899) naprej. Sklop $\tau\varsigma = \text{ts}$ ima v SP zamenjavo **c**. Morda bi bila vsaj kot dvojnica za nekatera osebna imena ustrežnejša zamenjava črkje **ts**, ker ga raziskovalci nove grščine razlagajo kot sklop (Holton, Greek: A Comprehensive Grammar).

Zev zapiramo po načelih v SP 2001: v imenih držav, pokrajin, večjih otokov, polotokov; pri svojilnih pridevnikih iz ženskih imen (Maria, Marijin). Pri osebnih imenih, imenih manjših zemljepisnih enot in pri stvarnih lastnih imenih pa ga ne zapiramo.

ad 2.

Grške glasove, ki jih knjižna slovenščina nima, nadomeščamo z najbližjimi slovenskimi: γ izgovarjamo kot **g**, δ izgovarjamo kot **d** in θ izgovarjamo kot **t**. Naglašena **e** in **o** izgovarjamo ozko, razen **e** pred **r** (Elevtérios, Sêres). Široka **ê** in **ô** iz grščine bi se mi zdelo v nekaterih primerih smiselno ohraniti. Poleg **e** pred **r** še **e** pred **a**: Ahilêas, Andrêas, Nêa. Osebnost se mi zdijo nenavadna z ozkim **é** in **ó** naglašena še nekatera druga imena: Panajótis, Aléksandros, Stéfanos, Eléni, Argiró, Vólos, Smólikas, Vóras, Asélinon in druga in bi jih ohranila z izvirnim **ê** in **ô**, ker ta glasova v slovenščini imamo, ker je smiselno, da grška imena ohranijo pridih grškosti, z osebnimi imeni pa tudi nagovarjamo žive ljudi, ki se s svojim imenom poistovetijo.

Grki naglašujejo male tiskane črke, v besedilu s samimi velikimi črkami pa naglasov ne označujejo. Pri dvo- in večzložnih besedah označujejo naglasno mesto z ostrivcem. Pri prečrkovanju v slovenščino diakritična znamenja opuščamo. Z vidika sprejemnika besedila, bralca leposlovnih besedil, je smiselno ostrivec kot znak za naglasno mesto v leposlovnih besedilih ohraniti. Takšen je primer prevoda romana Mala Anglija pisateljice Ioanne Karystiani (prev. Klarisa Jovanović), ki je izšel pri Študentski založbi. Pri imenih in priimkih

mesto naglasa načeloma ohranimo, med preučeniimi imeni sem našla samo eno takšno, kjer bi naglas spremenila: v grščini na koncu naglašeno ime Atiná se mi zdi bolje naglasiti Atína. Pri preostalih lastnih imenih ga po potrebi prilagodimo slovenščini; to pomeni, da naglas prilagodimo slovenščini tam, kjer se je slovenski naglas že ustalil (ali je pogost v rabi), in v daljših imenih, kjer grški naglas ni v skladu z naravo slovenščine. Primer: priimke Samarás, Metaksás in Vajenás Grki naglašujejo na koncu; to je smiselno upoštevati tudi v slovenščini. Pogosto govorimo o živih ljudeh ali jih nagovarjamo. Pri krajih Laganás in Psihikó pa je naglas smiselno prilagoditi slovenščini, npr.: Lagánas (tako naglašeno je v že rabi) in Psíhiko (naglašeno je intuitivno oz. po analogiji z besedami psiha, psihičen).

ad 3.

Novogrška imena sklanjamo s slovenskimi končnicami. Vsa neprevedena novogrška imena so v slovenščini moškega ali ženskega spola. Pri imenih moškega spola kot osnovo vedno obravnavamo besedo skupaj z grško končnico in nanjo dodajamo slovenske končnice. Imena moškega spola, ki se končajo na soglasnik, sklanjamo po 1. moški sklanjatvi, to so npr. vsa moška osebna imena. Primer: Níkos -a. Moške oblike priimkov na -u (grški roditelj) sklanjamo po 1. moški sklanjatvi s podaljšavo z -j-. Primer: Dimitríu -ja. Ženska osebna imena na -a sklanjamo po 1. ženski sklanjatvi. Primer: María -e, preostala pa po 3. ženski sklanjatvi. Primer: Eléni -ø. Priimke moških sklanjamo po 1. moški sklanjatvi: Papadópulos Papadópulosa, priimkov žensk pa ne sklanjamo: npr. María Papadopólu Maríe Papadopólu.

V praksi se pojavlja težnja po krajšanju ali poenostavitvi imen, domnevno zaradi pregibanja po pravilih, ki veljajo za nekatere druge jezike, zaradi analogije s slovenskim imenom ali zaradi napačne osnove v imenovalniku: Mários, z Máriem (pravilno: z Máriosom).

ad 4.

Svojlne pridevnike in imena prebivalcev tvorimo po načelih v SP 2001. Tvorjena imena prebivalcev so v praksi redkejša, pisci se raje odločajo za opisne oblike. Namesto Krfčan na primer precej pogosteje zapišejo prebivalec Krfa.

ad 3, 4.

»Aktualna pravopisna pravila se pri prečrkovanju sklicujejo na navodila za prečrkovanje, ki jih je mogoče najti v poglavju 'Preglednice' (§ 1071), za uporabnika pa je bistven tudi podatek

o tem, da so posebnosti pri pregibanju in pri besedotvorju prevzetih imen obravnavane v poglavjih o oblikoslovju in besedotvorju. (Dobrovoljc-Jakop 2011: 95)«

ad 5.

Zemljepisna in stvarna lastna imena oz. njihove dele slovenimo po načelih v SP 2001. V praksi pri zemljepisnih imenih ni večjih težav pri odločitvi, katere dele večbesednih imen prilagajamo slovenščini in katere dele prevajamo. Več nedoslednosti pa je pri stvarnih lastnih imenih. Primer: med deli večbesednih imen, ki jih pogosto prevajamo, so imena cerkva (Dobrovoljc-Jakop, 101, točka 7). V turističnih vodnikih, ki so obravnavani v tem diplomskem delu, se imena cerkva pišejo nedosledno: cerkev sv. Katarine : cerkev Agia Ekaterini : cerkev Agija Ekaterini.

3.1 Gradivo

3.1.1 Novogrška lastna imena v govorjenih besedilih na RTV Slovenija

V govorjenih besedilih sem našla največ novogrških imen v televizijskih oddajah na RTV Slovenija. Nekatera so bila v oddajah izgovorjena in tudi zapisana. Imena, ki so bila izgovorjena, so v preglednici spodaj označena z naglasnim znamenjem, tista, ki so bila samo zapisana, pa so tudi v preglednici spodaj navedena brez naglasnega znamenja. Zapisana so vsa novogrška imena, ki so se pojavila v oddajah ali prispevkih. Krepko so označene črke/črkja, kjer se bodisi naglas razlikuje od grškega bodisi zapis odstopa od pravopisnega pravila. V oklepaju so pripisane pravilne oblike (v drugih primerih pa napotek za lažje razumevanje). Te oddaje so lektorirane, novinarji se, po mojih izkušnjah, poučijo o pravilni izgovarjavi in zapisu, zato so napake redke. Napake postanejo bolj očitne, če je na primer v eni oddaji ime izgovorjeno enkrat prav in drugič narobe.

Oddaja Globus, 1. 11. 2011 (34.00–45.00)

Kóstas Panúsis, Váso, Akropola, Atenčani, Pások (Pasók)

– napačno mesto naglasa

Oddaja Globus, O predčasnih volitvah, 20. 1. 2015 (0.25–9.50)

Samáras (Samarás), Ána Hadzisófia, Aléksis Cípras, Vagélis Agapítos, Papanréu, Stathis (Statis) Anestis, Siríza, Síriza (Síriza), Pások (Pasók)

- napačno mesto naglasa
- napaka pri transkripciji

Oddaja Globus, 5. 5. 2015 (19.54–26.08)

Mihalis Liaguris, Panos Skurletis, Odiseas Drivalas, Jánis Varufákis, Aleksis Cipras, Evklid Cakalotos, Síriza, Pások (Pasók)

- napačno mesto naglasa

Oddaja Mednarodna obzorja, Grška finančna tragedija, 6. 7. 2010 (2.00–)

Papandréva (Papandréuja), Dimítris Márgaris, Níkos Ksénos, Eléna Livêri, Eléna in Dionísis Dipláris, Státis Súlís, Anastásios Zádes, Spíros Bajraktáris, Pasísis, Sofia Teodorópulu (Teodoropúlu), Aleksándrosa (Aléksandrosa) Grigorópulosa, Karamanlís, Zakíntos, (vas) Kíri, (ulica) Lagánas, Psíhiko (del Aten), (četrť) Eksárhia, Dionízovo gledališče

Vasilis Velios, Tanos Veremis, Teodoros Pangalos, Stavros Teofanides (Teofanidis), Jorgos Marlis, Angelos Hronromaras, Stamatis Liveris, Elena Gerdaki, Tita Kesari, Savas Robolis, Partenon

- napaka pri sklanjanju imena, morda zaradi podobnosti s priimkom Daneu
- napačno mesto naglasa
- napačna črka v končnici v priimku

Oddaja E-utrinki, Pekarna na Kreti, 11. 9. 2009 (1.30–1.34)

Katerína, Sofía, Krusónas, v Krusónu (Krusónasu), Kréta, Solún

- napaka pri sklanjanju imena

Oddaja E-utrinki, Evropska vas, 25. 9. 2009 (1.40–1.44)

Stávros Arnautákis, Stavros Arnaoutakis (Arnautakis), Irini Arhánes, Arhánesa, Kréta

- napačno prečrkovanje

Oddaja E-utrinki, Grčija, Muzej orientalskih inštrumentov, 2. 10. 2009 (1.45–1.49)

Estefania, Dimitris, Kréta, na Kréti, Hudéci

- imena so zapisana pravilno, osebno se bi se mi zdelo imen Hudeci bolje prečrkovati kot Hudetsi

Oddaja Končnica, o zgodovini olimpijskih iger in gradnji olimpijskih objektov, 22. 3. 2004 (36.15–52.00)

princ Kónstantin, Metáksas (Metaksás), Spírídon (Spirídon) Lúis, Févos (Fívos), Atína, v Olímpiiji, (strelski center) v Markopúlu (Markópulusu), (kompleks) Oáka, Olympiákosov stádion, Páokov stadion, (dvorana) Anoliósia

- napaka pri sklanjanju imena
- napačno mesto naglasa
- napačen glas

Oddaja Infodrom: Kriza v Grčiji prizadela tudi otroke

Krístos (Hrístos), Déspina, z Máriem (z Máriosom), s Stelisom, z Makisom, Atene, Lezbos

- napačen glas, (verjetno) zaradi analogije z imenom Kristus
- napaka pri sklanjanju imena, domnevno zaradi podobnosti z imenom Mario

Vir: <http://www.rtvsllo.si/infodrom/infotrip/69/27>

Oddaja Harmonija Evrope, Grčija, 28. 12. 2007 (18.00–34.10)

Joánis Vajénas, **Jáнас** Vajénas, María Kálas, Ágnes Bálca, Eléna Sujótis, Dimítris Mitrópulos, Dioníz Solomôs, Kréta, Peloponéz, Átos, Egêjsko morje, Vôlos

- napačno izgovorjeno ime, govori slovenska deklica
- napačno mesto naglasa
- širok ô namesto ozkega ó; Grk govori slovensko

3.1.1.1 Preglednica novogrških lastnih imen v oddajah in prispevkih na RTV Slovenija

Imena so se večinoma pojavila v imenovalniški obliki, v oklepaju pa je naveden še kateri drug sklon, če se je ime pojavilo v tej obliki. V oklepaj sem za lažje razumevanje zapisala še druge opombe. Imena sem razvrstila po slovenski abecedi, ker je seznam namenjen slovenskim uporabnikom.

	ženska imena	moška imena	priimki	zemljepisna imena	stvarna lastna imena
	zapis po SP	zapis na zaslonu	izgovor po SP	izgovor v oddaji	
A	Arnautakis	Arnaoutakis		Arnautákis	
		Arhanes (v Arhanesu)		Arhánes (Arhánesa)	
		Anestis		Átos	
		Atene		Aténe	
		Akropola		Aténčani	
		Angelos		Ágnes	
		Aleksis		Ána	
		Anastasios		Aléksis	
		Aleks		Agapítos	
				Anoliósia (športni objekt)	
				Atína	
			Aléksandrosa	Aleksándrosa	
				Anastásios	

B	Bajraktaris		Bálca Bajraktáris
C	Cipras Cakalotos		Cípras
D	Dimitris Drivalas Despina Dionisis Diplaris		Dimítris Dioníz* Dionízov Dionísis Dipláris
E	Elena Estefania Evklid		Eléna Eksárhia Eleftérios
F		Fívos	Févos
G	Gerolaki		Grigorópulusa
H	Hrodromaras		Hudéci Hadzisófia
		Krístos Krístosov	Hrístos Hrístosov
I	Irini		
J	Jorgos	Jánis	Joánis/Jánas Jórgos Jánis
K	Katerina Kesari		Kréta (na Kréti) Katerína Krusónas (v Krusónu!) (princ) Kónstantin
		v Krusónasu	

	Kostas		Kóstas
	Ksenos		Ksénos
			Kíri (vas)
L	Liguris		Lézbos
			Lúis
	Liveri		Livéri
	Liveris		Lagánas**
M	Mihalis		Mitrópulos
	z Mariosom	z Mariem! (Marios)	v Markópulosu
	z Makisom (Makis)		Metaksás (arh.)
	Margaris		Metáksas**
	Marlis		Márgaris
	Muronas		
N	Nikos		Níkos
O	Odiseas		Oáka (športni objekt)
			Olimpiákosov (stadion)
			v Olímpiiji
P	Panos		Peloponéz
	Pangalos		Papandréu
	Partenon	Papandréuja	Papandréva!
		Pasók	Pások
			Páokov (stadion)
	Panusic		Panúsic
	Pasisis		Pasísic
			Psíhiko**
R	Robolis		
S	Stavros		Suliótis

	Statis	Stathis, Statis		Státis
		Sofia		Sofía
		Skurletis		Solomós*
		Stelios		Samáras
		Sulis	Síriza	Síriza, Síriza
		Stamatis		Spíridon
		Spiros		Spíros
	Savas			Solún
	Súlis			Skínias
T		Teodoropulu	Teodoropúlu	Teodorópulu
		Tanos		
		Teodoros		
	Teofanidis	Teofanides		
	Tita			
U				
V		Vasilis	Vajenás	Vajenás, Vajénas**
		Velios	Vólos	Vôlos*
		Veremis		Vagélis
				Varufákis
				Váso
				Venizélos
Z				Zakíntos
		Zades		Zádes

* – tako reče Grk, ko govori slovensko

** – v grščini je naglašeno na koncu: Laganás, Metaksás, Psihikó, Vajenás

3.1.2 Novogrška lastna imena v zapisanih besedilih

V romanih in turističnih vodnikih je zelo veliko novogrških lastnih imen. Veliko sem jih izpisala, ne pa vseh. Iz turističnih vodnikov sem izpisala primere napačno zapisanih imen in pare imen, kjer je zapis nedosleden. Primer: enkrat se zev zapira, drugič ne; enkrat se občna sestavina v večbesednem stvarnem lastnem imenu prevaja, drugič ne. Na preučenih spletnih straneh pa ni bilo veliko novogrških imen in sem izpisala vsa.

3.1.2.1 Novogrška lastna imena v leposlovnih besedilih

Ioanna Karystiani, Mala Anglija

Sávasa Saltaféra, Saltaféros, Nikifór, Stélios, Hristákis, Spíros Maltambés, svetnike Petra, Pavla, Kozmo, Damjana, preroka Ilijo, sveto Petko, svetega Pantelejmona, Mína Saltaféru (Saltaférovka), Glinósovka, Murísovska, Orsa, Orsúla, Mósha, Naná Burandá Karapipéri, Nóta, Kurmúlis, Plitás, Nikolaídis, Vatokúzis, Mersína Vatokúzi, Vatokúzisov, Hadúlisov, Bozákisov, Karistinákisov, Mários, brata Mária, Farakúki, Stratákis, Jáson, Dimosténis G. Glinós, Georgiosa K. Glinúja, Isári, Leonárdos, Arjirópedu, Sokrátis, Stérjios, Emílios Bálas, Odiséas, Arístos, Aristosa, Pelopídas Tsukalás, Eftíhios, Eftíhis, škof Athanásios, škofa Athanásia, med Papadópulom in Hazápisom, Filipas, Mansólas, Sofoklís Rodokanákis, (varuška) Anezió, Katerina Basandí, Hristína, Hristínin, Arhondía, Arta, Katsíkis, Bafalúkos, Miléos, Karamaléngos, Falangás, Makrís, Karás, Knakotós, Sifnákis, Tziótis, Túrlos, Petrákis, Fífis, Raísis, Protopsáltis, Folerós, Veinóglu, Piángos, Hatzópulos, Iraklís Bónis, Alékos, Abatiél, Saravános, Janiós, Ándros, Hios, Egnusía, Kásos, Kefalonija, Megalóhoris, Tínos, Atene, Kifisia, Pirej, Monastirákiju, Arsákijev prehod, za oltarjem svetega Dimitrija, ladje (Mala Anglija), Andónios II., Marúsio, Kimatianí, Egeon II., Konstantínos Vulgaris, Náftilos, Panáhrandos; Glas Egeja (časnik), knjigarna Estía

- na vseh imenih je označeno mesto naglasa, ne pa tudi kvaliteta naglasa; širok ê pred r je označen z ostrivcem (Saltaféros, Karapipéri)
- nekatera imena so sklanjana brez grške končnice
- nekatera večzložna imena so zapisana brez naglasnega mesta
- imena so transkribirana, sklop τσ je prečrkovan kot črkje ts, sklop τζ pa kot tz

- **Andónis** : Konstantínos (namesto: Konstandinos); morda nedoslednost, ali pa se je prevajalka namenoma odločila za to obliko
- **Eftíhios**, **Náftilos**; raba (v nasprotju s pravili v SP 2001) teži k fonetičnemu prepisu črkij **αυ** in **ευ**

Nikos Kazantzakis, Grk Zorbas

Aleksis Zorbás, Zorbasa, Zorbasov, Konstandís, Lemonís, Panaita Istratija, Jórgaros, Anagnóstis, Pavlís, Mavrandónis, Mustojórgis, Janis, Sfakianonikolís, Nikolís, Andruliós, Manólakas, Manólakasa, Mimithós, Mimitha, Kondomanoliós, Mitsos, Dometios, oče Dometij, o Venizelu, Stefanos, Fanurio, Sífakas, Andrulios, Dimitrakis, Ruvas, Dimos, Stavridakis, Aleksios, Surmelína, Bubulína, Aretí, Maruliá, Fróso, Diamándo, Evdoksija, Malamatenia, Lenió Mastrandónisova, Marika Kotopúli, kralj Konstantin, sveti Nikolaj, sv. Jurij, Mará (hudobni duh v ženskem telesu), Krečan, Kastrini (prebivalci), Rethimnčani, Grček, Pirej, Kreta, Olimp, na goro Ido, gora Atos, Solun, zaliv Haniá, Megalo Kastro (Iráklion), Rethímnos, iz Rethímna, Halkidika, Atene, Hermesova cesta, trg Sindagma, trg Omónia, cerkvica Kapnikaréa, kavarnica Rajski studenec

- z naglasnim znamenjem so označena samo nekatera imena, domnevam, da tista, za katera je prevajalec menil, da jih bralci brez naglase ne bodo znali prav prebrati
- grška pisava je transkribirana, črka **θ** pa je zapisana kot th, da bi grški glas th ločili od glasu t.

3.1.2.2 Novogrška lastna imena v strokovnih besedilih

Dittrich, Konrad: Krf in Jonski otoki

D. Sólomos, Lefkáda, Lefkimi, Ágios Elefthérios, Itaka, Vathí, Gáios, Páxos, Páxosa, Antípaxos, Kíthira (Kythera), Zákynthos, Melissáni, Lákkka, Acharávi, Stávros, Exo Chóra, četrt Campiello (Kambielo), trg Sólomos, Sólomosov muzej, cerkev Jasona in Sosipatra, cerkev sv. Spiridona, Agios Nikólaos tou Mólou (cerkev sv. Nikolaja), samostan Kathará, samostan Phaneroméniis

- napačno mesto naglasa
- nedosledno prečrkovanje
- nedosledno prevajanje občnih delov stvarnih lastnih imen
- **Lefkáda**, **Lefkimi**, **Elefthérios**; raba (v nasprotju s pravili v SP 2001) teži k fonetičnemu prepisu črkja **ευ**

Dubin, M. et al.: Grški otoki

Gianulis Halepas, Stratis **E**leftheriadis, Manos **E**leftheriu, Zakintčani, Lefkada, Kalamitsi, Agija Ana, Agios Antonios, Ayia Galini gl. Agija Galini (ni jasno, zakaj je ta napotek v slovenskem priročniku), trdnjavska stolpa Palače knezov na Rodosu, minojska palača na Knososu, Knosoška palača, cerkev Jazona in Sosipatra, cerkev Agios Dionisios, samostan Teotoku, samostan Moni Teotoku, kazalo: Moni gl. samostani → samostani: samostan sv. Janeza (Patmos), Moni Agias Marinas, Moni Agiu Andrea/Andraa, Moni Arhangelu Mihail

- transkribirano bolj dosledno kot v preostalih treh priročnikih
- imena ulic so transliterirana; to je zelo smiselno
- občni deli večbesednih stvarnih lastnih imen niso dosledno prevedeni
- **E**leftheriadis, **E**leftheriu; raba (v nasprotju s pravili v SP 2001) teži k fonetičnemu prepisu črkja **ευ**

Davenport, Coral in Foster, Jane: Atene

Filopappos, **P**hivos, **A**charnes, Nauplion, Parnassos, **P**enteli, Glyfada, **E**xarcheia, Makrigianni, cerkev Agia Ekaterini, cerkev Svete Trojice, Filopapposov spomenik, **G**oudi

- nedosledno prečrkovanje
- nedosledno prevajanje občnih delov stvarnih lastnih imen

Konstantinos **Rikos** (Konstandinos Irikos), Joanis Daskalogianis, Elunta, Makrigialos, Jerapetra, Hanija, Malija, Siti**ja**, Samarija, Jama svetih očetov (samo v slovenščini, brez dodatnih pojasnil ali grškega imena jo težko najdeš na karti ali na internetu), gora Idi, Idska jama, Kalo**i** limenes, cerkev Agi**ja** Ekaterini, cerkev Agios **Gi**orgios, cerkev Agios Nikolaos, mošeja janičarjev, mošeja Nerantz**es**, Ode**ion** Jerapetra, freske v Moni Valsamoneru (freske v Moniju Varsamoneru ali: freske v samostanu Varsamoneru), samostani: Moni Agi**ja** Irini, Moni Agi**ja** Triada, Pala**io**kastro, Pagop**oe**ion, O Kiriakos, O Kyriakos, praznik sv. Nikolaja

- napake pri prečrkovanju, nedosledno prečrkovanje
- neprevedeni občni deli večbesedni stvarnih lastnih imen
- zapiranje zeva v imenih krajev in sotesk
- slovensko ime brez grškega in brez drugih podatkov
- napaka pri sklanjanju

3.1.2.3 Novogrška lastna imena v besedilih na naključnih spletnih straneh

Na spletnih straneh je napačnih zapisov mnogo več kot npr. v TV-oddajah RTV Slovenija. Menim, da zato, ker mnogo besedil na spletnih straneh ni lektoriranih, pisci teh besedil so po mojem mnenju tudi manj skrbni (manj jezikovno izobraženi, morda manj berejo) kot npr. v večjih medijskih ustanovah, kjer temu posvečajo več pozornosti.

Predstavitveni zbornik oddelka za Klasično filologijo

D. Solomos, A. Kalvos, A. Valariotis, general Makrigiannis, K. Palamas, G. Psiharis, N. Kazantzakis, K. P. Kavafis, A. Sikelianos, G. Seferis, O. Elitis in G. Ritsos, P. Prevelakis

- imena so transliterirana

Vir: <http://oddelki.ff.uni-lj.si/klasfilol/programi/Zborniki%20st.%202014-2015/PREDSTAVITVENI%20ZBORNIK%20AHS2.pdf>

Seznam ustvarjalcev grškega filma na spletni strani kinematografskega podjetja

Panos H. **Koutras**, Panayiotis Evangelidis, Olympia Mitilina**iou**, Mikael Delta, **Yiannis Chalkiadakis**, Mina Orfan**ou**, **Yiannis Kokkiasmenos**, Minos **Theoharis**, Betty Vakalid**ou**, Argiris Kavidas, Akis Ioann**ou**, **Yiannis Siradakis**, **Yiorgos Mazis**

- imena so delno transliterirana, delno transkribirana
- nekateri od teh ustvarjalcev delujejo v mednarodnem okolju in prilagodijo zapis svojih imen angleščini. Če upoštevamo to načelo, zgornji zapis odstopa na dveh mestih.

Vir: <http://www.kinodvor.org/spored/arhiv-filmov/strella/>

Grški borec proti kapitalizmu bo bogatel na račun Slovencev

Dimitris **Tsoukalas**, **Euclidis Tsakalotos**, Aleksis Cipras, Alexis **Tsipras**, Fotis **Kouvelis**, Evangelos Venizelos, **Antonis Samaras**, Notis Mitarakis, Siriza, Dimar, Pasok, Nova demokracija

- imena so verjetno prevzeta prek angleškega vira (Euclidis, Alexis Tsipras)
- Aleksis Cipras je zapisano dvakrat, v obeh primerih sta ime in priimek zapisana različno

Vir: <http://siol.net/novice/svet/grski-borec-proti-kapitalizmu-bo-bogatel-na-racun-slovencev-173487>

Grki zaradi načrta za poklon Belgiji odstavili zvezdniškega režiserja

Maria Callas, Ariste**id**isa Baltasa, Vangelis **Theodoropoulos**, v Atenah, v Epidavru, na Peloponezu

- prečrkovanje je bliže transliteraciji kot transkripciji, vendar se v skladu z jezikovno politiko na RTV Slovenija novogrška imena transkribira

Vir:

<http://www.rtv slo.si/kultura/oder/grki-zaradi-nacrta-za-poklon-belgiji-odstavili-zvezdniskega-reziserja/389905>

Atene, program potovanja s turistično agencijo

Atene, Delfi, Atiški polotok, rta **Sounion**, Peloponez, Korintski prekop, Saronski zaliv, Korintski zaliv, Mikene, **Nauplion**, Plaka, Akropola, **Sintagma**, trg **Syntagma**, Monastiraki, trg Mitropoli, ulica **Ermou**, Propileje, Partenon, **Erechtheion**, Zeusov tempelj, Levja vrata, Kiklopovi zidovi, Agamemnova grobnica, Epidavros, Pozejdonov hram, Pozejdonovega templja, **Panathinaiko** stadion, **Zappion**, Hadrijanov slavolok, Akademija, Univerza, Narodna knjižnica, Narodni arheološki muzej, Muzej Akropole, cerkev Sv. **Slobodana**, mozaik Oznanjenja, Evzoni

- napake pri prečrkovanju
- skladijska napaka; prav: Panathinaikosov stadion
- cerkev sv. Slobodana. Ne vem, kateri svetnik v slovenščini ustreza svetemu Elefteriosu. Če ga nimamo, bi bilo morda bolje: cerkev sv. Elefteriosa
- ime ulice je smiselno ohraniti transliterirano med sicer transkribiranimi imeni

Vir:

<http://www.kompas.si/produktIzletiInPotovanja.asp?wpid=17851&pageid=15461&pid=50105&datum=25.6.2016&days=4>

Ciper, potovanje s turistično agencijo

Ciper, Larnaka, Nikozija, pogorje Troodos, Pafos, Limasol, bizantinska cerkev Sv. Lazarja, vasica Potamos, mesteca Ayia Napa, Laiki **Yitonia**, пристanišče Kyrenia, v Ballapaisu, **Kolossi srednjeveški križarski grad**, samostana **Kykkos**, samostan **Kykko**, Afroditina skala, Kraljeve grobnice, Dionizijeva hiša, samostan **Ayios Neophytos**, mesto **Curium**, Eustoliosova hiša, Ahilova in Gladiatorska hiša, **Stadium**, Omodos in Lania, **Chirokitia**, **Lefkara**, samostan **Ayios Minas**

- napake pri prečrkovanju
- skladijska napaka; prav: srednjeveški križarski grad Kolosi
- napake pri prečrkovanju in latinski imeni Curium (Kurion) in Stadium (stadion) morda kažejo na prevzemanje prek angleščine

Vir: <http://www.intelektu.eu/potovanja-in-izleti/evropa/ciper/potovanje-na-juzni-ciper--grski-del--8-dni>

4 Analiza napak pri izgovarjavi in zapisu novogrških lastnih imen v praksi

4.1 Napake pri osebnih imenih

Osebna imena se pojavljajo v vseh vrstah proučenih besedil. Zapisana in prebrana so v publicističnih besedilih (poročila, reportaže), v leposlovnih besedilih, na spletnih straneh ustanov, kjer so zaposleni Grki, ki živijo v Sloveniji, in drugje. Osebna imena prečkujemo iz grške pisave v latinico in jih sklanjamo tako, da za osnovo vzamemo grško ime skupaj s končnico. Podomačujemo jih oblikoslovno, iz njih izpeljujemo svojilne pridevnike s slovenskimi končnicami, sicer pa jih ne domačimo. Izjema pri tem so imena vladarjev. Grki še vedno pogosto poimenujejo otroke s tradicionalnimi imeni (po starših, starih starših, zavetnikih mest ali otokov), šele v zadnjem času tudi z novejšimi imeni. Imena negrškega izvora se mi zdi najboljše izgovarjati tako, kakor jih izgovarjajo Grki, in ne tako, kakor so jih izgovarjali v izvornem jeziku, preden so prešla v grščino. Primer: izgovarjamo [Hadzisófia] in [Hadzidákis] in ne: [Hadžisófia] in [Hadžidákis]. Razlog je ta, da nagovarjamo žive ljudi, ki sami tako izgovarjajo svoje ime, poleg tega pa se s prevzemanjem prek tretjega jezika poveča možnost za napake. Poseben problem so še grška imena Grkov, ki se izselijo ali delujejo v tujini in tam prilagodijo ime novemu jeziku, najpogosteje angleščini. V tem primeru moramo upoštevati novi zapis, izgovarjavo pa ohranimo grško, prilagojeno slovenskemu knjižnemu jeziku, razen, če se je ime zelo spremenilo.

Najpogostejša težava pri prečrkovanju je nedosledno transkribiranje. Črka **θ** je pogosto transkribirana kot **th** namesto kot **t**. Sklop **τς** je pogosto transkribiran kot **ts** namesto kot **c**. Sklop **τζ** je pogosto transkribiran kot **tz** namesto kot **dz**. V tem primeru tudi slovenska izgovarjava omahuje med **dz** in **c** [Kazandzakis] in [Kazancakis], občno ime [cadziki] ...). Pri izgovarjavi osebnih imen je najpogostejša težava napačno mesto naglasa. Pojavlja se tudi sklanjanje imen brez grške končnice.

Vzroki za odstopanje od pravopisnih pravil v rabi so: a) transliteracija v SP 2001 (še) ni navedena kot možna različica za prečrkovanje; b) nepoznavanje pravopisa; pisci se ne poučijo o pravilih za transkripcijo; c) prevzemanje prek drugih jezikov, večinoma angleščine; č) podobnost s starogrškimi ali slovenskimi imeni (Odiseus Elitis namesto Odiseas Elitis; Antonis namesto Andonis, Kristos namesto Hristos); d) težnja po poenostavitvi izgovarjave [Kazancakis].

4.2 Napake pri zemljepisnih imenih

Zemljepisna imena se pojavljajo v različnih slovenskih besedilih – v turističnih vodnikih, na spletnih straneh turističnih agencij, v proznih delih in drugje. Slovenimo jih po pravilih v SP 2001. Nekatera samo transkribiramo, druga delno podomačimo, tretja prevedemo. Pri imenih pokrajin, otokov in nekaterih bolj znanih imenih zapiramo zev (Tesalija, Makedonija, Kefalonija, Evbeja, Olimpija), pri drugih zemljepisnih imenih pa ne (Vardusia, Koronia, Hania, Samaria). Zemljepisna imena pri prehodu v slovenščino pogosto spremenijo spol, redkeje tudi število. Podomačimo jih oblikoslovno, nekatere dele večbesednih imen prevedemo. Iz imen držav (Grčija, Ciper), pokrajin, naselij in otokov izpeljujemo imena prebivalcev s slovenskimi končnicami.

Najpogostejša težava pri prečrkovanju je nedosledno transkribiranje. Črka **θ** je včasih transkribirana kot **th** namesto kot **t**. Tak zapis se (med drugim) dosledno pojavlja pri prevajalcu Marijanu Tavčarju, ki je zagovarjal ločitev glasov '**th**' in **t** tudi v pisavi. Pri tem bi omenila, da je slovenski prevod romana Grk Zorbas prvič izšel leta 1973, pri ponatisu leta 2005 pa so se založniki odločili, da bodo to ohranili. Sklop **τς** je pogosto transkribiran kot **ts** namesto kot **c**. Pri izgovarjavi zemljepisnih imen sta najpogostejši težavi napačno mesto naglasa in sklanjanje imen.

Vzroki za odstopanje od pravopisne norme v rabi so: a) transliteracija v SP 2001 (še) ni navedena kot možna različica za prečrkovanje; b) nepoznavanje pravopisa, pisci se ne poučijo o pravilih za transkripcijo; c) prevzemanje prek drugih jezikov, večinoma angleščine.

4.3 Napake pri stvarnih lastnih imenih

Stvarna lastna imena se pojavljajo v različnih slovenskih besedilih. V turističnih vodnikih, na spletnih straneh turističnih agencij in v proznih delih jih je več kot v drugih vrstah besedil. Slovenimo jih po pravilih v SP 2001. Nekatera samo transkribiramo, druga delno podomačimo, tretja prevedemo. Podomačimo jih oblikoslovno, nekatere stvarna lastna imena prevedemo v celoti ali posamezne dele večbesednih imen. V preučenih besedilih je bilo pri stvarnih lastnih imenih veliko več nedoslednosti kot pri zemljepisnih imenih.

Avtorici dela *Sodobni pravopisni priročnik med normo in predpisom* sta o prevajanju lastnih imen zapisali:

»Za lažje prepoznavanje položajev, ko imena prevajamo, bi bilo poglavje /v SP 2001/ o prevedenih imenih (§ 212) smiselno dopolniti s pojasnilom in napotilom:

'Lastna imena pogosteje prevajamo v leposlovnih besedilih, medtem ko pri pisanju uradnih besedil, turističnih vodičev, obvestil in podobno uporabljamo tudi neprevedena imena ali pa eno od variant zapišemo v oklepaju'. (Dobrovoljc-Jakop 2011: 100)«

Pri tem se mi zdi pomembno dvoje: a) v neleposlovnih besedilih eno vrsto občnih sestavin večbesednih lastnih imen vedno prevajamo ali pa vedno ohranimo v izvirni obliki. Primer: v turističnem vodniku vedno zapišemo cerkev sv. Katarine, samostan nadangela Mihaela ipd. (in izvorno ime v oklepaju) ali pa po vsem vodniku za vse stavbe idr. iste vrste ohranimo izvorno ime ali delno poslovenjeno ime, torej cerkev Agia Ekaterini in Moni Arhangelu Mihail; b) pri vseh besedilih moramo upoštevati sprejemnike besedil in namen sporočanja. V leposlovnih besedilih imajo na primer prevedena imena poseben stilni učinek, v turističnih vodnikih so prevedena imena bolj informativna kot izvirna. Po drugi strani pa npr. imen ulic v turističnih vodnikih ne prevajamo, da jih uporabnik lažje najde na zemljevidu in v naravi.

Najpogostejša težava pri prečrkovanju je nedosledno transkribiranje. Pri izgovarjavi stvarnih lastnih imen je najpogostejša težava napačno mesto naglasa. Tako pri izgovarjavi kot pri zapisu pa je več napak pri sklanjanju imen. Primer: domnevam, da je prevajalec turističnega vodnika iz angleščine videl obliko *Benaki museum* (Μουσείο Μπενάκη v grščini pomeni: 'Muzej Benakisa', gre torej za besedno zvezo z roditeljskim, ki je v vlogi svojilnega pridevnika), jo vzel za osnovo, kot imenovalnik, in jo prevedel kot Benakijev muzej, namesto: Benakisov muzej. V preučeni besedili so bile tudi skladišne napake: Panathinaiko stadion, Kolossi srednjeveški križarski grad, namesto: Panathinaikosov stadion, srednjeveški križarski grad Kolosi.

Vzroki za odstopanje od pravopisne norme v rabi so: a) transliteracija v SP 2001 (še) ni navedena kot možna različica za prečrkovanje; b) nepoznavanje pravopisa; pisci se ne poučijo o pravilih za transkripcijo; c) prevzemanje prek drugih jezikov, večinoma angleščine; č) nenatančnost pri prevajanju sestavin večbesednih imen.

5 Predlog navodil za prečrkovanje novogrških lastnih imen v slovenščino

Namen raziskave je oblikovati natančna navodila, ki bodo v pomoč pri poenotenju zapisovanja in izgovarjave novogrških lastnih imen v besedilih v medijih, leposlovnih in drugih besedilih. Ta navodila so mišljena kot dopolnilo in pojasnila nekaterih mest v SP 2001, da bi se zmanjšalo število napak pri zapisovanju in izgovarjavi novogrških lastnih imen.

Kot osnovo za predlog za splošne napotke in prečrkovalno preglednico sem vzela transliteracijsko-transkripcijsko preglednico v novejšem nemškem pravopisu (Dudenverlag 2000: 117) in Novogrško slovnico (Kavčič 2010: 18–20).

5.1 Predlog za splošne napotke

1. Pri slovenjenju imen iz nove grščine gre za drugačen položaj kot pri stari grščini, zato veljajo druga načela kot pri slovenjenju iz stare grščine.
2. Novogrško pisavo lahko v latinico transliteriramo ali transkribiramo.
3. Pri transliteraciji vsako črko grške abecede zamenjamo s slovensko črko ali sklopom z enako glasovno vrednostjo, tudi dvojne soglasnike. Pri tem je nekaj posebnosti:
 - a) grški črki **η** (ita) in **ι** (jota) obe zamenjamo s slovensko črko **i**, grško črko **υ** (ipsilon), ki ima v novi grščini prav tako glasovno vrednost **i**, pa zamenjamo s črko **y**;
 - b) črki **ξ** (ksi) in **ψ** (psi) zamenjamo s črkjema **ks** in **ps**. Transliteracija se uporablja v znanstvenih besedilih, za zapisovanje grških imen v uradnih dokumentih in podobno.
4. Pri transkripciji besede prečrkujemo fonetično, to pomeni, da grške glasove zapišemo s črkami slovenskega knjižnega jezika, dvojne soglasnike pa pišemo enojno, z izjemo sklopa **γγ**, ki ga fonetično prepíšemo kot **ng** in tako tudi izgovarjamo. Transkripcija je priporočljivejša za besedila, namenjena širšemu krogu sprejemnikov.
5. Črke za grške glasove **γ**, **δ** in **θ**, ki jih slovenski knjižni jezik nima, zamenjujemo z **g**, **d** in **t**. Grško črko **θ** lahko zapisujemo kot **t** ali **th** v priimku Teodorakis/Theodorakis.
6. Črko **γ** pred **γ** ali **χ** pišemo kot **n** in izgovarjamo kot **nosni n**.
7. Črkje **γκ** pišemo in izgovarjamo kot **g**.
8. Črkji **μπ** in **ντ** pišemo in izgovarjamo kot **mb/b** in **nd/d**.
9. Sklop **τσ** prečrkujemo kot **c**, v osebnih imenih in priimkih lahko tudi kot **ts** (Tsipras, Tsigaridas).

10. Črko **s** (**σ**) pred zvočniki in zvenečimi nezvočniki izgovarjamo kot **z** [Kozmás] toda: [Dionísios].
11. Dvoglasnike prečrkujemo po tabeli spodaj.
12. Dve piki na **i** v grščini zaznamujeta, da se **i** za nekim drugim samoglasnikom izgovarja ločeno in ni del dvoglasnika. V slovenščini ti piki lahko opustimo in **i**, ki sledi drugemu samoglasniku, preberemo ločeno. Primera: Nikolaídis, Vaía [Vaíja].
13. Zev zapiramo v svojilnih pridevnikih iz ženskih imen; v imenih pokrajin; v nekaterih zemljepisnih in stvarnih lastnih imenih. Primeri: Marijin, Nikijin; Makedonija, Trakija, Tesalija; Olimpija, Kefalonija.
14. Zeva ne zapiramo v osebnih imenih in priimkih; v nekaterih zemljepisnih in stvarnih lastnih imenih. Primeri: Ahileas, Maria, Andoniu; Hania, Vardusia, Samaria.
15. Enobesedna lastna imena in priimke moškega spola na soglasnik sklanjamo po 1. moški sklanjatvi, imena na -u se pri tem podaljšujejo z -j-. Primeri: Nikos, -a, Vlahos -a, Georgiu -ja. Enobesedna lastna imena ženskega spola na -a sklanjamo po 1. ženski sklanjatvi, preostala pa po 3. ženski sklanjatvi. Primeri: Maria, -e, Tesalija -e, Siriza -e Eleni, -ø.
16. Večbesedna zemljepisna in stvarna lastna imena sklanjamo v vseh delih, »če lastno ime sestoji iz besed, ki se slovnično ujemajo (Toporišič et al. 2001: 97)«. Primeri: Vzhodna Makedonija in Trakija, Vzhodne Makedonije in Trakije; Veliko Prespansko jezero, Velikega Prespanskega jezera; Korintska ožina, Korintske ožine; Zevsov tempelj, Zevsovega templja. »Če se del lastnega imena ne ujema, se ta sestavina ne sklanja (ibid.: 97).« Primera: Morski narodni park Zakintos, Morskega narodnega parka Zakintos; cerkev sv. Demetrija v Solunu, cerkve sv. Demetrija v Solunu.

5.2 Predlog za transliteracijsko-transkripcijsko preglednico za prečrkovanje novogrške pisave v slovenščino s primeri

Novogrška črka/črkje	Uradno grško prečrkovanje	Slovenska črka/črkje	Zgled	Poslovenjeno	Rodilnik
A α	a	a	Άργος	Árgos	Árgosa
B β	b	v	Βόλος	Vólos	Vólosa
Γ γ	g	g	Γράμμος	Grámos	Grámosa
Δ δ	d	d	Δελφοί	Délfi	Délfov
Ε ε	e	e	Εξάρχεια	Eksárhia	Eksárhie
Ζ ζ	z	z	Ζάκυνθος	Zakíntos	Zakíntosa
Η η	i	i	Ήπειρος	Epír	Epíra
Θ θ	th	t	Θάσος	Tásos	Tásosa
Ι ι	i	i	Ιωάννινα	Joánina	Joánine
Κ κ	k	k	Κρήτη	Kréta	Kréte
Λ λ	l	l	Λέσβος	Lézbos	Lézbosa
Μ μ	m	m	Μύκονος	Míkonos	Míkonosa
Ν ν	n	n	Νάξος	Náksos	Náksosa
Ξ ξ	x	ks	Ξάνθη	Ksánti	Ksántija

Ο ο	o	o	Όλυμπος	Olímp	Olímpa
Π π	p	p	Πελοπόννησος	Peloponéz	Peloponéza
Ρ ρ	r	r	Ρόδος	Ródos	Ródosa
Σ σ/ς*	s	s	Σαντορίνη	Santorín	Santorína
Τ τ	t	t	Θεσσαλία	Tesálja	Tesálije
Υ υ	i	i	Τύμφη	Tímfi	Tímfijsa
Φ φ	f	f	Φώτιος	Fótios	Fótiosa
Χ χ	h	h	Χανιά	Hánia	Hánie
Ψ ψ	ps	ps	Ψηλορείτης	Psilorítis	Psilorítisa
Ω ω	o	o	Κώστας	Kóstas	Kóstasa
αι	ai	e	Αίγινα	Égina	Égine
αυ	au	af	Ναύπλιο	Náfplio	Náfplia
αυ	au	av	Σταύρος	Stávros	Stávrosa
ει	ei	i	Ειρήνη	Iríni	Iríni
ευ	eu	ef	Λευκάδα	Lefkáda	Lefkáde
ευ	eu	ev	Ευάγγελος	Evángelos	Evángelosa
ηυ*	iu	if			

ηυ*	iu	iv			
οι	oi	i	Δελφοί	Délfi	Délfov
ου	ou	u	Χρυσούλα	Hrisúla	Hrisúle
γγ	gg	ng	Αγγελική	Angelikí	Angelikí
γει**	gei	j			
γι	gi	j	Γιώργος	Jórgos	Jórgosa
γκ	gk	g	Γκίονα	Gióna	Gióne
γχ***	gh	nh	Αγχίλαος	Anhílaos	Anhílaosa
μπ	mp	mb/b	Λάμπρος	Lá(m)bros	Lá(m)brosa
ντ	nt	nd/d	Αντώνιος	A(n)dónios	A(n)dóniosa

ηυ* – Gre za redek dvoglasnik, primera med lastnimi imeni nisem našla.

γει** – Med lastnimi imeni primera nisem našla, ta sklop pa je npr. v grškem pozdravu »Γεια σου« = Živjo, primer je iz Novogrške slovnice, str. 20.

γχ*** – Primer je iz SP 2001, str. 176.

6 Sklep

V daljšem časovnem obdobju sem pri branju, poslušanju in lektoriranju različnih besedil opazila precej pravopisnih in pravorečnih napak pri novogrških lastnih imenih ter različen zapis teh glede na pravopisna pravila v SP 2001, kar se je v natančnejši raziskavi potrdilo. V lektoriranih besedilih v televizijskih oddajah in prispevkih ter v dveh romanih je bilo napak in primerov drugačnega zapisa malo, precej več pa je bilo napak v turističnih vodnikih – menim, da so bili ti sicer jezikovno pregledani – in v večini besedil na naključnih spletnih straneh.

V govorjenih besedilih je bilo največ napak pri mestu naglasa v imenih, zaradi intuitivnega naglaševanja ali zaradi podobnosti z drugimi imeni, in pri sklanjanju imen, bodisi zaradi težnje po poenostavljanju bodisi so govorci imena sklanjali po vzorcu, ki velja za podobna imena z drugo končnico.

V romanu *Mala Anglija* so imena naglašena z ostrivcem, ki zaznamuje mesto naglasa. Ta odločitev se mi zdi zelo smiselna; s tem, ko bralci lahko pravilno izgovorijo imena oseb v leposlovnem delu, te osebe na poseben način oživijo. V romanu sta sklopa $\tau\sigma$ in $\tau\zeta$ prečrkovana kot **ts** in **tz**. Dve imeni sta bili sklanjani skrajšano, brez grške končnice; morda namerno, za poseben stilni učinek: Sávasa **Saltaféra** (namesto Sávasa Saltaférosa) in med **Papadópulom** in Hazápisom (namesto: med Papadóoulosom in Hazápisom). V romanu *Grk Zorbas* so naglašena le nekatera novogrška imena in tudi ta so v prvem delu naglašena večkrat kot proti koncu romana. Domnevam, da jih je prevajalec naglasil v pomoč pri izgovoru. Grška črka θ je prečrkovana s **th**, ker je prevajalec Marijan Tavčar zagovarjal ločitev grških črk θ in τ tudi v slovenskem zapisu.

Preučena strokovna besedila, štirje turistični vodniki, so izšli pri isti založbi, od leta 2003 do 2011. V prvem je v novogrških lastnih imenih z ostrivcem zaznamovano naglasno mesto, v priročnikih, ki so izšli od leta 2008 do 2011, pa so to opustili in imena niso naglašena. Imena ulic, trgov in podobno so na zemljevidih transliterirana, kar se mi zdi zelo smiselno. Preostala lastna imena so transkribirana, vendar nedosledno. V enem priročniku je težnja po zapiranju zeva v imenih naselij, sotesk in podobno (Maliija, Samarija); menim, da neustrezno. Nekaj je primerov napačnega sklanjanja imen in nedoslednosti pri prevajanju občnih delov stvarnih lastnih imen.

V preučeni besedilih na spletnih straneh je bilo, z eno izjemo, največ napak. V Predstavitvenem zborniku oddelka za Klasično filologijo, kjer napak ni bilo, so novogrška osebna imena transliterirana. Na seznamu filmskih ustvarjalcev na spletni strani kinematografskega podjetja so novogrška osebna imena delno transliterirana in delno transkribirana. Nekaj teh ustvarjalcev živi in dela v Veliki Britaniji in ZDA, vendar so tudi imena Grkov, ki živijo v Grčiji, zapisana nedosledno. Na preostalih spletnih straneh so številne napake pri prečrkovanju, viden je vpliv prevzemanja novogrških lastnih imen prek angleščine. V besedilih na spletnih straneh je bilo tudi več skladenjskih napak.

V pravopisnih priročnikih od l. 1899 do 2001 so med pravili za prevzemanje besed tudi pravila za prevzemanje starogrških, latinskih in od leta 1962 tudi novogrških imen. Pravilom v SP 2001 je dodana prečrkovalna preglednica. Za širok krog uporabnikov Slovenskega pravopisa bi bilo smiselno dopolniti tako pravopisna pravila kakor tudi preglednico za prečrkovanje in izgovarjavo novogrških lastnih imen (glej poglavji 5.1 in 5.2).

Med splošnimi napotki je pomembno, da novogrška imena lahko v slovenščino transliteriramo ali transkribiramo. Pri transliteraciji je nekaj posebnosti: a) grški črki **η** (ita) in **ι** (jota) obe zamenjamo s slovensko črko **i**, grško črko **υ** (ipsilon), ki ima v novi grščini prav tako glasovno vrednost **i**, pa zamenjamo s črko **y**; b) črki **ξ** (ksi) in **ψ** (psi) zamenjamo s črkjema **ks** in **ps**. Pri transkripciji grške črke **γ**, **δ** in **θ** zamenjujemo z **g**, **d** in **t**. Črko **θ** lahko v bolj znanih imenih zapisujemo kot **t** ali kot **th** (Theodorakis/Theodorakis). Sklop **τς** lahko v bolj znanih imenih zapisujemo kot **dz** ali kot **tz** (Kazandzakis/Kazantzakis). V rabi je precej pogostejša oblika Kazantzakis, morda zato, ker tudi izgovarjava omahuje med [Kazancakis] in [Kazandzakis]. Dvoglasnik **αυ** pred samoglasniki in pred zvonečimi soglasniki prečrkujemo kot **av**, pred nezvonečimi soglasniki pa kot **af**. Dvoglasnik **ευ** pred samoglasniki in zvonečimi soglasniki prečrkujemo kot **ev**, pred nezvonečimi soglasniki pa kot **ef**. Črko **γ** pred **γ** ali **χ** pišemo kot **n** in izgovarjamo kot **nosni n**. Črkje **γκ** pišemo in izgovarjamo kot **g**. Črkji **μπ** in **ντ** pišemo in izgovarjamo kot **mb/b** in **nd/d**. Glede prečrkovanja sklopa **ts** so slovenisti večinoma enotni: po načelu fonetičnega prečrkovanja ga v slovenščini zapisujemo kot **c**. V praksi pa se (z izjemo priimka Cipras) zelo pogosto zapisuje kot **ts**; na slovenskih spletnih straneh sem npr. našla samo obliko Tsigarida(s), ne pa oblike Cigarida(s).

Dve piki na **i** v grščini zaznamujeta, da se **i** za nekim drugim samoglasnikom izgovarja ločeno in ni del dvoglasnika. V slovenščini ti piki opustimo in **i**, ki sledi drugemu samoglasniku, preberemo ločeno.

Zev zapiramo v svojilnih pridevnikih iz ženskih imen, v imenih pokrajin ter v nekaterih zemljepisnih in stvarnih lastnih imenih. Zeva ne zapiramo v osebnih imenih in priimkih ter v nekaterih zemljepisnih in stvarnih lastnih imenih.

Enobesedna lastna imena in priimke moškega spola na soglasnik sklanjamo po 1. moški sklanjatvi, imena na -u se pri tem podaljšujejo z -j-. Enobesedna lastna imena ženskega spola na -a sklanjamo po 1. ženski sklanjatvi, preostala pa po 3. ženski sklanjatvi.

Večbesedna zemljepisna in stvarna lastna imena sklanjamo v vseh delih, »če lastno ime sestoji iz besed, ki se slovnično ujemajo (Toporišič et al. 2001: 97)«. »Če se del lastnega imena ne ujema, se ta sestavina ne sklanja (ibid.: 97)«. Svojilne pridevnike iz osebnih imen ter imena prebivalcev držav, pokrajin in naselij tvorimo po pravopisnih pravilih v SP 2001.

7 Viri in literatura

Viri

Oddaje na RTV Slovenija, 2004–2015

Končnica: Atenčani o poletnih olimpijskih igrah pred začetkom iger (maj 2004)

Harmonija Evrope: Grčija (28. 12. 2007)

E-utrinki: Kreta – pekarna (11. 9. 2009); Muzej orientalskih instrumentov (2. 10. 2009), Evropska vas (25. 9. 2009)

Mednarodna obzorja: Grška finančna tragedija (6. 7. 2010)

Infodrom: Kriza v Grčiji prizadela tudi otroke (dostopno pod tem naslovom na internetu)

Globus: Protesti v Grčiji (1. 11. 2011); Grčija, O predčasnih volitvah (20. 1. 2015); O finančni krizi v Grčiji (5. 5. 2015)

Spletne strani

<http://www.rtv slo.si/infodrom/infotrip/69/27>, pridobljeno: 12. 5. 2016

<http://oddelki.ff.uni-lj.si/klasfilol/programi/Zborniki%20st.%202014-2015/PREDSTAVITVENI%20ZBORNIK%20AHS2.pdf>, pridobljeno: 12. 5. 2016

<http://www.kinodvor.org/spored/arhiv-filmov/strella/>, pridobljeno: 12. 5. 2016

<http://siol.net/novice/svet/grski-borec-proti-kapitalizmu-bo-bogatel-na-racun-slovencev-173487>, pridobljeno: 12. 5. 2016

<http://www.rtv slo.si/kultura/oder/grki-zaradi-nacrta-za-poklon-belgiji-odstavili-zvezdniskega-reziserja/389905>, pridobljeno: 12. 5. 2016

<http://www.kompas.si/produktIzletiInPotovanja.asp?wpid=17851&pageid=15461&pid=50105&datum=25.6.2016&days=4>, pridobljeno: 12. 5. 2016

<http://www.intelektu.eu/potovanja-in-izleti/evropa/ciper/potovanje-na-juzni-ciper--grski-del--8-dni>, pridobljeno: 12. 5. 2016

<http://www.foundalis.com/grk/EllinikaOnomata.html>, pridobljeno: 12. 5. 2016

https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_the_most_common_surnames_in_Europe#Greece, pridobljeno: 12. 5. 2016

http://sixnotitafrequency.blogspot.si/2010/10/blog-post_15.html, pridobljeno: 12. 5. 2016

<https://sl.wikipedia.org/wiki/Grčija>, pridobljeno: 12. 5. 2016

<https://el.wikipedia.org/wiki/Ελλάδα>, pridobljeno: 12. 5. 2016
https://sl.wikipedia.org/wiki/Grčija#Upravna_razdelitev, pridobljeno: 12. 5. 2016
https://el.wikipedia.org/Περιφέρειες_της_Ελλάδας, pridobljeno: 12. 5. 2016
https://el.wikipedia.org/wiki/Κατάλογος_πόλεων_της_Ελλάδας, pridobljeno: 12. 5. 2016
https://el.wikipedia.org/wiki/Κατάλογος_ελληνικών_νησιών_ανά_πληθυσμό, pridobljeno: 12. 5. 2016
<http://www.gigafida.net/>, pridobljeno: 12. 5. 2016
<http://greekfestival.gr/gr/home>, pridobljeno: 12. 5. 2016
<http://www.filmfestival.gr/>, pridobljeno: 12. 5. 2016
<http://www.slovenija-grcija.org/>, pridobljeno: 12. 5. 2016
<https://www.rethymno.gr/city/renaissance-festival>, pridobljeno: 12. 5. 2016
https://el.wikipedia.org/wiki/Πατρινό_καρναβάλι, pridobljeno: 12. 5. 2016
<https://www.rtvsl.si/tureavanture/glej-ga-sloven-c/branko-iz-grcije-kjer-se-javnega-usluzbenca-po-ustavi-ne-da-odpustiti/382396>, pridobljeno: 12. 5. 2016
<https://sl-si.facebook.com/nasagrcija>, pridobljeno: 12. 5. 2016
http://www.ff.uni-lj.si/Portals/0/Dokumenti/Studij/Druga%20stopnja/PredstavitveniZborniki/2015/Dvodisciplinarni/Grski_jezik.pdf, pridobljeno: 12. 5. 2016

Drugi viri

Davenport, Coral in Foster, Jane: Atene. Prev. Simon Demšar. Ljubljana: Mladinska knjiga Založba, d. d., 2009 (Naj 10).
 Dittrich, Konrad: Krf in Jonski otoki. Prev. Jože Plešej. Ljubljana: Mladinska knjiga Založba, d. d., 2003 (Na pot!).
 Dubin, M., Ferguson, S., Gerrard, M., Harris, A. in Tsikas, T.: Grški otoki. Prev. Urška Kaloper et al. Ljubljana: Mladinska knjiga Založba, d. d., 2008 (Svetovni popotnik).
 Gauldie, Robin: Kreta. Prev. Vesna Jurca Tadel. Ljubljana: Mladinska knjiga Založba, d. d., 2011 (Naj 10).
 Karystiani, Ioanna. Mala Anglija (prev. Klarisa Jovanović). Ljubljana: Študentska založba, 2012.
 Kazantzakis, Nikos. Grk Zorbas (prev. Marijan Tavčar). Ljubljana: Cankarjeva založba, 2005.

Literatura

- Antič, Igor (prev.). Slovar tujk: priročnik in sodoben slovar s poudarkom na sodobnih izrazih tujega izvora. Tržič: Učila International, 2006.
- Bajec, Anton, Rudolf Kolarič, Lino Legiša, Janko Moder, Mirko Rupel, Anton Sovrè, Matej Šmalc, Jakob Šolar, France Tomšič. Slovenski pravopis. Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1962.
- Bajec, Anton et al. Slovar slovenskega knjižnega jezika. Ljubljana: DZS, 1998.
- Breznik, Anton. Slovenski pravopis. Ljubljana: Jugoslovanska knjigarna, 1920.
- Breznik, Anton in Fran Ramovš. Slovenski pravopis. Ljubljana: Znanstveno društvo, 1935.
- Die deutsche Rechtschreibung (Duden). Redaktionelle Bearbeitung: Scholze-Stubenrecht, Werner et al. Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich: Dudenverlag, 2000.
- Dobrovoljc, Helena in Nataša Jakop. Sodobni pravopisni priročnik med normo in predpisom. Ljubljana: Založba ZRC, 2011.
- Holton, David, Mackridge, Peter in Philippaki-Warbuton, Irene. Greek Essential Grammar of the Modern Language. London, New York: Routledge, 2004.
- Kavčič, Jerneja. Novogrška slovnica. Ljubljana: Filozofska fakulteta, 2010.
- Kladnik, Drago. Pogledi na podomačevanje tujih zemljepisnih imen. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2007.
- Levec, Fran. Slovenski pravopis. Dunaj: Cesarska kraljeva zaloga knjig, 1899.
- Mihevc-Gabrovec, Erika. Pripombe k pisavi in rabi grških in latinskih imen in tujk. V: Jezik in slovstvo, letn. 10, št. 1. Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije, 1965. Str. 29–30.
- Radovan, Dalibor (prev. in prir.), Viktor Majdič (prir. slov. terminov). Slovar toponimske terminologije. Ljubljana: Geodetska uprava Republike Slovenije, 1995.
- Ramovš, Fran, O. Župančič, A. Bajec, R. Kolarič, M. Rupel, M. Šmalc, J. Šolar. Slovenski pravopis. Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1950.
- Tavčar, Marijan. Prispevek k pisavi in izgovarjavi sodobnih grških lastnih imen. V: Jezik in slovstvo, letn. 20, št. 7. Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije, 1974/75. Str. 217–219.
- Tavzes, Miloš. Veliki slovar tujk. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2002.
- Toporišič, Jože (ur.), F. Jakopin, J. Moder, J. Dular, S. Suhadolnik, J. Menart, B. Pogorelec, K. Gantar, M. Ahlin et al. Slovenski pravopis. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2001.

V prvih treh razpredelnicah so najpogostejša grška moška in ženska imena ter priimki. Podatki so približni in se lahko nekoliko razlikujejo na različnih spletnih straneh in v statističnih podatkih za različna leta. Med zemljepisnimi imeni sem zajela vse regije, največja mesta, reke, jezera, gore, otoke, morja, primere bolj znanih ulic, trgov in podobno. Pri stvarnih lastnih imenih pa sem zapisala različne primere, ki se pojavljajo v slovenskih besedilih ali lahko pričakujemo, da se bodo kdaj pojavila. V oklepajih so variante imen, s poševnico pa sem ločila dvojnice (ali več oblik) ali tiste – zelo redke – oblike, kjer se nisem mogla odločiti, kateri bi dala prednost, pa bi bilo morda to vsaj za nekatere smiselno urediti v prihodnjem Pravopisu. Pri natančni transkripciji ostrivec zaznamuje samo mesto naglasa, ne pa kvalitete naglasa.

Priloga 1: Grška moška osebna imena

Moška imena	Izvirno grško ime	Natančna transkripcija	Fonetično poslovenjeno ime	Rodilnik
1.	Γεωργίος (Γιώργος)	Georgíos (Giórgos)	Georgíos (Jórgos)	Georgíos (Jórgosa)
2.	Δημήτριος	Dimítrios	Dimítrios	Dimítrios
3.	Κωνσταντίνος	Konstantínos	Konstandínos/Kostadínos	Konstandínosa/Kostadínosa
4.	Ιωάννης (Γιάννης)	Ioánnis (Giánnis)	Joánis (Jánis)	Joánisa (Jánisa)
5.	Νικόλαος (Νίκος)	Nikólaos (Níkos)	Nikólaos (Níkos)	Nikólaosa (Níkosa)
6.	Χρήστος	Hristos	Hristos	Hrístosa
7.	Παναγιώτης	Panagiótis	Panajótis	Panajótisa
8.	Βασίλειος	Vasílios	Vasílios	Vasílios
9.	Αθανάσιος (Θανάσης)	Athanásios (Thanásis)	Atanásios (Tanásis)	Atanásiosa (Tanásisa)
10.	Ευάγγελος	Euáγγελos	Evángelos	Evángelosa
11.	Μιχαήλ	Mihaíl	Mihaíl	Mihaíla
12.	Αλέξανδρος	Aléxandros	Aléksandros	Aléksandrosa
13.	Θεόδωρος	Theódoros	Teódoros	Teódorosa
14.	Αναστάσιος	Anastásios	Anastásios	Anastásiosa
15.	Σπυρίδων	Spyrídōn	Spirídōn	Spirídona
16.	Αντώνιος	Antónios	Andónios/Adónios	Andóniosa/Adóniosa
17.	Εμμανουήλ	Emmanouíl	Emanuíl	Emanuíla
18.	Ηλίας	Ilías	Ilías	Ilíasa
19.	Ανδρέας	Andréas	Andréas	Andréasa
20.	Απόστολος	Apóstolos	Apóstolos	Apóstolosa
21.	Χαράλαμπος	Harálampos	Harálampos	Harálamposa

22.	Σταύρος	Stáuros	Stávros	Stávrosa
23.	Πέτρος	Pétros	Pétros	Pétrosa
24.	Στυλιάνος (Στέλιος)	Styliános (Stélios)	Stiliános (Stélios)	Stiliánosa (Stéliosa)
25.	Σωτήριος (Σωτήρης)	Sotírios (Sotírís)	Sotírios (Sotírís)	Sotíriosa (Sotírisa)
26.	Θωμάς	Tomás	Tomás	Tomása
27.	Στέφανος	Stéfanos	Stéfanos	Stéfanosa
28.	Ελευθέριος	Eleuthérios	Elevtêrios	Elevtêriosa
29.	Φώτιος	Fótios	Fótios	Fótiosa
30.	Γρηγόριος	Grigórios	Grigórios	Grigóriosa
31.	Άγγελος	Ággelos	Ángelos	Ángelosa
32.	Διονύσιος	Dionýsios	Dionísios	Dionísiosa
33.	Παύλος	Páulos	Pávlos	Pávlosa
34.	Παντελής	Pantelís	Pandelís/Padelís	Pandelísa/Padelísa
35.	Ευθύμιος	Euthímios	Evtímios	Evtímiosa
36.	Ευστάθιος	Eustáthios	Evstátios	Evstátiosa
37.	Κυριάκος	Kiriákos	Kiriákos	Kiriákosa
38.	Αριστείδης (Άρις)	Aristeídis (Áris)	Aristídis (Áris)	Aristídisa (Árisa)
39.	Λάμπρος	Lámpros	Lámbros/Lábros	Lámbrosa/Lábrosa
40.	Λεωνίδας	Leonídas	Leonídas	Leonídasa
41.	Ευστράτιος	Eustrátios	Evstrátios	Evstrátiosa
42.	Μάριος	Mários	Mários	Máriosa
43.	Άδαμ	Ádam	Ádam	Ádama
44.	Λάζαρος	Lázaros	Lázaros	Lázarosa
45.	Γεράσιμος	Gerásimos	Jerásimos	Jerásimosa
46.	Αχιλλέας	Ahilléas	Ahiléas	Ahiléasa
47.	Στέργιος	Stérgios	Stêrjos	Stêrjosa
48.	Δήμος	Dímos	Dímos	Dímosa
49.	Αργύριος	Argírios	Argírios	Argíriosa
50.	Σάββας	Sávvas	Sávas	Sávasa

Viri: <http://www.foundalis.com/grk/EllinikaOnomata.html>

Priloga 2: Grška ženska osebna imena

Ženska imena	Izvirno grško ime	Natančna transkripcija	Fonetično poslovenjeno ime	Rodilnik
1.	Μαρία	María	María	Marie
2.	Ελένη	Eléni	Eléni	Eléni
3.	Αικατερίνη	Aikateríni	Ekateríni	Ekateríni
4.	Βασιλική	Vasilikí	Vasilikí	Vasilikí
5.	Γεωργία	Georgía	Georgía	Georgie
6.	Σοφία	Sofía	Sofía	Sofie
7.	Αναστάσια	Anastásia	Anastásia	Anastásie
8.	Ευαγγελία	Euaggelía	Evangelía	Evangelie
9.	Ιωάννα	Ioánnna	Joána	Joáne
10.	Δήμητρα	Dímitra	Dímitra	Dímitre
11.	Ειρήνη	Eiríni	Iríni	Iríni
12.	Παναγιώτα	Panagióta	Panajóta	Panajóte
13.	Χριστίνα	Hristína	Hristína	Hristíne
14.	Κωνσταντίνα	Konstantína	Konstandína/Konstadína	Konstandíne/Konstadíne
15.	Άννα	Ánna	Ána	Áne
16.	Αγγελική	Aggelikí	Angelikí	Angelikí
17.	Δέσποινα	Déspoina	Déspina	Déspine
18.	Παρασκευή	Paraskeuí	Paraskeví	Paraskeví
19.	Φωτεινή	Foteiní	Fotiní	Fotiní
20.	Αλεξάνδρα	Alexándra	Aleksándra	Aleksándre
21.	Κυριακή	Kyriakí	Kiriakí	Kiriakí
22.	Θεόδωρα	Theódora	Teódora	Teódore
23.	Σταυρούλα	Stauroúla	Stavrúla	Stavrúle
24.	Χρυσούλα	Hrisoúla	Hrisúla	Hrisúle
25.	Καλλιόπη	Kalliópi	Kaliópi	Kaliópi
26.	Αθανασία	Athanasía	Atanasía	Atanasie
27.	Ελευθερία	Eleuthería	Elevtería	Elevterie

28.	Αθηνά	Athiná	Atína	Atíne
29.	Στυλιανή	Styliani	Stilianí	Stilianí
30.	Όλγα	Ólga	Ólga	Ólge
31.	Ζωή	Zoí	Zoí	Zoí
32.	Ελισάβετ	Elisávet	Elisávet	Elisávet
33.	Ευγενία	Eugenía	Evgenía	Evgeníe
34.	Μαρίνα	Marína	Marína	Maríne
35.	Ευθυμία	Euthymía	Evtimía	Evtimíe
36.	Χαρίκλεια	Haríkleia	Haríklia	Haríklie
37.	Νίκη	Níki	Níki	Níki
38.	Αντωνία	Antonía	Andonía/Adonía	Andoníe/Adoníe
39.	Ουρανία	Ouranía	Uranía	Uraníe
40.	Ευφροσύνη	Eufrosýni	Evfrosíni	Evfrosíni
41.	Μαγδαληνή	Magdalini	Magdalini	Magdalini
42.	Χρυσάνθη	Hrysánthi	Hrisánti	Hrisánti
43.	Αφροδίτη	Afrodíti	Afrodíti	Afrodíti
44.	Σπυριδούλα	Spyridoúla	Spiridúla	Spiridúle
45.	Αργυρώ	Argyró	Argiró	Argiró
46.	Σωτηρία	Sotiría	Sotiría	Sotiríe
47.	Μαργαρίτα	Margaríta	Margaríta	Margaríte
48.	Βαία	Vaía	Vaía	Vaíe
49.	Ευανθία	Euanthía	Evantía	Evantíe
50.	Ευτυχία	Eutyhía	Evtihía	Evtihíe

Viri: <http://www.foundalis.com/grk/EllinikaOnomata.html>

Priloga 3: Grški priimki

Priimki	Izviren grški priimek moška oblika ženska oblika	Natančna transkripcija moška, ženska oblika	Fonetično poslovenjen p. moška, ženska oblika	Rodilnik za moško obliko
1.	Παπαδόπουλος Παπαδοπούλου	Papadóπουλος, Papadopoúλου	Papadópułos, Papadopúlu	Papadópułosa
2.	Βλάχος Βλάχου	Vláhos, Vláhου	Vláhos, Vláhu	Vláhosa
3.	Αγγελόπουλος Αγγελοπούλου	Aggelóπουλος, Aggelopoúλου	Angelópulos, Angelopúlu	Angelópulosa
4.	Νικολαΐδης Νικολαΐδη	Nikolaídis, Nikolaídi	Nikolaídis, Nikolaídi	Nikolaídisa
5.	Γεωργίου	Georgíου	Georgíu	Georgíuja
6.	Πετρίδης Πετρίδη	Petrídis, Petrídi	Petrídis, Petrídi	Petrídisa
7.	Αθανασιάδης Αθανασιάδη	Athanasiádis, Athanasiádi	Atanasiádis, Atanasiádi	Atanasiádisa
8.	Δημητριάδης Δημητριάδη	Dimitriádis, Dimitriádi	Dimitriádis, Dimitriádi	Dimitriádisa
9.	Παπαδάκης Παπαδάκη	Papadákis, Papadáki	Papadákis, Papadáki	Papadákisa
10.	Παναγιωτόπουλος Παναγιωτοπούλου	Panagiotópulos, Panagiatopoúλου	Panajotópulos, Panajotopúλου	Panajotópulosa
11.	Παπαντωνίου	Papantoníου	Papandoníu/Papadoníu	Papandoníuja/ Papadoníuja
12.	Αντωνίου	Antoníου	Andoníu/Adoníu	Andoníuja/Adoníuja
13.	Παππás Παππά	Pappás, Pappá	Papás, Papá	Papása
14.	Καραγιάννης Καραγιάννη	Karagiánnis, Karagiánni	Karajánis, Karajáni	Karajánisa
15.	Ιωαννίδης Ιωαννίδη	Ioannídis, Ioannídi	Joanídis, Joanídi	Joanídisa
16.	Οικονόμου	Oikonómou	Ikonómu	Ikonómuja
17.	Παπαγεωργίου	Papageorgíου	Papageorgíu	Papageorgíuja
18.	Μακρής Μακρή	Makrís, Makrí	Makrís, Makrí	Makrísa
19.	Κωνσταντινίδης Κωνσταντινίδη	Konstantinídis, Konstantinídi	Konstandinídis/ Konstadinídis, Konstandinídi/ Konstadinídi	Konstandinídisa/ Konstadinídisa

20.	Δημόπουλος	Δημοπούλου	Dimópoulos, Dimopóulu	Dimópulos, Dimopúlu	Dimópulosa
21.	Γεωργιάδης (Γεωργιάδος)	Γεωργιάδη (Γεωργιάδου)	Georgiádis (Georgiádos) Georgiádi (Georgiádou)	Georgiádis (Georgiádos) Georgiádi (Georgiádou)	Georgiádisa (Georgiádosa)
22.		Παπαδημητρίου	Papadimitríou	Papadimitríu	Papadimitríuja
23.		Παπανικολάου	Papanikoláου	Papanikoláu	Papanikoláuja
24.		Βασιλείου	Vasileíου	Vasilíu	Vasilíuja
25.	Γιαννόπουλος	Γιαννοπούλου	Giannópoulos, Giannopóulu	Janópulos, Janopúlu	Janópulosa
26.		Νικολάου	Nikoláu	Nikoláu	Nikoláuja
27.	Βασιλειάδης	Βασιλειάδη	Vasileiádis, Vasileiádi	Vasiliádis, Vasiliádi	Vasiliádisa
28.	Μιχαηλίδης	Μιχαηλίδη	Mihailídis, Mihailídi	Mihailídis, Mihailídi	Mihailídisa
29.		Παπαϊωάννου	Papaioánnου	Papajoánu	Papajoánuja
30.	Θεοδωρόπουλος	Θεοδωροπούλου	Theodorópoulos, Theodoropóulu	Teodorópulos, Teodoropúlu	Teodorópulosa
31.	Γιαννακόπουλος	Γιαννακοπούλου	Giannakópoulos, Giannakopóulu	Janakópulos, Janakopúlu	Janakópulosa
32.	Αντωνόπουλος	Αντωνοπούλου	Antonópoulos, Antonopóulu	Andonópulos/ Adonópulos, Andonopúlu/ Adonopúlu	Andonópulosa/ Adonópulosa
33.	Λαζαρίδης	Λαζαρίδη	Lazarídis, Lazarídi	Lazarídis, Lazarídi	Lazarídisa
34.	Κωστόπουλος	Κωστοπούλου	Kostópoulos, Kostolopóulu	Kostópulos, Kostolopúlu	Kostópulosa
35.	Νικολόπουλος	Νικολοπούλου	Nikolópoulos, Nikolopóulu	Nikolópulos, Nikolopúlu	Nikolópulosa
36.		Τριανταφύλλου	Triantafýllου	Triandafilu/Triadafilu	Triandafiluja/ Triadafiluja
37.	Χριστόπουλος	Χριστοπούλου	Hristópoulos, Hristopóulu	Hristópulos, Hristopúlu	Hristópulosa
38.		Δημητρίου	Dimitríou	Dimitríu	Dimitríuja
39.	Βασιλόπουλος	Βασιλοπούλου	Vasilópoulos,	Vasilópulos, Vasilopúlu	Vasilópulosa

		Vasilopoúλου		
40.	Σπανός Σπανού	Spános, Spánu	Spános, Spánu	Spánosa
41.	Αλεξίου	Alexίου	Aleksíu	Aleksíuja
42.	Μυλωνάς Μυλωνά	Milonás, Miloná	Milonás, Miloná	Milonása
43.	Σπυρόπουλος Σπυροπούλου	Spyrópoulos, Spyropoúλου	Spirópulos, Spiropúlu	Spirópulosa
44.	Σταυρόπουλος Σταυροπούλου	Staurópoulos, Stauropoúλου	Stavrópulos, Stavropúlu	Stavrópulosa
45.	Χαραλαμπίδης Χαραλαμπίδη	Haralampídis, Haralampídi	Haralambídis/ Haralabídis, Haralambídi/ Haralabídis	Haralambídisa/ Haralabídisa
46.	Αναστασιάδης Αναστασιάδη	Anastasiádis, Anastasiádi	Anastasiádis, Anastasiádi	Anastasiádisa
47.	Αθανασόπουλος Αθανασοπούλου	Athanasópoulos, Athanasopoúλου	Atanasópulos, Atanasopúlu	Atanasópulosa
48.	Ιωάννου	Ioánnou	Joánu	Joánuja
49.	Ράπτης Ράπτη	Ráptis, Rápti	Ráptis, Rápti	Ráptisa
50.	Σωτηρόπουλος Σωτηροπούλου	Sotirópoulos, Sotiropoúλου	Sotirópulos, Sotiropúlu	Sotirópulosa

Viri:

https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_the_most_common_surnames_in_Europe#Greece

http://sixnotitafrequency.blogspot.si/2010/10/blog-post_15.html

Priloga 4: Grška zemljepisna imena

Zemljepisna imena	Izvirno ime	Natančna transkripcija	Fonetično poslovenjeno ime	Prevedeno ime	Rodilnik	Prebivalec -ka (pri regijah, otokih, naselbinskih imenih ipd.)
1. država	Ελλάδα	Elláda		Grčija	Grčije	Grk -inja
2. uradno ime države	Ελληνική Δημοκρατία	Ellinikí Dimokratía		Helénska repúblika	Helénske repúblike	
3. regija	Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	Anatolikí Makedonía kai Thráki		Vzhódna Makedónija in Trákija	Vzhódne Makedónije in Trákije	Vzhódni Makedónec -a -ka Tračàn -ka
4. regija	Κεντρική Μακεδονία	Kentrikí Makedonía		Osrédnja Makedónija	Osrédnje Makedónije	prebiválec -ka Osrédnje Makedónije
5. regija	Δυτική Μακεδονία	Dytikí Makedonía		Zahódna Makedónija	Zahódne Makedónije	Zahódni Makedónec -a -ka
6. regija	Ήπειρος	Ípeiros		Epír	Epíra	Epírec -ka
7. regija	Θεσσαλία	Thessalía		Tesálija	Tesálije	Tesálec -ka
8. regija	Ιόνιοι Νήσοι	Iónioi Nísoi		Jónski otóki	Jónskih otókov	Jónec -ka
9. regija	Δυτική Ελλάδα	Dytikí Elláda		Júžna Grčija	Júžne Grčije	Júžni Grk -a -inja
10. regija	Στερεά Ελλάδα	Stereá Elláda		Osrédnja Grčija	Osrédnje Grčije	prebiválec -ka Osrédnje Grčije
11. regija	Αττική	Attikí	Átika		Átike	Átičàn -ka
12. regija	Πελοπόννησος	Pelopónnisos	Peloponéz		Peloponéza	Peloponežàn -ka
13. regija	Βόρειο Αιγαίο	Vóreio Aigaío		Sévernoegejski otóki	Sévernoegejskih otókov	prebiválec -ka Sévernoegejskih otókov
14. regija	Νότιο Αιγαίο	Nótio Aigaío		Júžnoegejski otóki	Júžnoegejskih otókov	prebiválec -ka Júžnoegejskih otókov
15. regija	Κρήτη	Kríti	Kréta		Kréte	Krečàn -ka

16. avtonomna država/regija	Άγιον Όρος	Άγιον όρος		Gôra Átos	Gôre Átos	
17. država	Κύπρος	Κίπρος		Cíper	Cípra	Cíprčan -ka
18. uradno ime države	Κυπριακή Δημοκρατία	Kipriakí Dimokratía		Repúblika Cíper	Repúblike Cíper	
19. naselje	Αθήνα	Athína	Aténe		Atén	Aténčan -ka
20. naselje	Θεσσαλονίκη	Thessaloníki		Solún	Solúna	Solúnčan -ka
21. naselje	Πάτρα	Pátra	Pátras		Pátrasa	Patrašàn -ka
22. naselje	Ηράκλειο	Irákleio	Iráklion	Heráklion/Herakléon	Irákliona/Herákliona	Irákliončan -ka
23. naselje	Λάρισα	Lárisa	Lárisa		Lárise	Lárišan -ka
24. naselje	Βόλος	Vólos	Vólos		Vólosa	Vólošan -ka
25. naselje	Ιωάννινα	Ioánnina	Joánina		Joánine	Joanínčan -ka
26. naselje	Τρίκαλα	Tríkala	Tríkala		Tríkale	Tríkalčan -ka
27. naselje	Χαλκίδα	Halkída	Halkída		Halkíde	Halkídčan -ka
28. naselje	Σέρρες	Sérres	Sêres		Sêresa	Sêreščan -ka
29. naselje	Αλεξανδρούπολη	Alexandroúpoli	Aleksandrúpoli		Aleksandrúpolija	Aleksandrupoliján -ka
30. naselje	Ξάνθη	Xánthi	Ksánti		Ksántija	Ksantiján -ka
31. naselje	Κατερίνη	Kateríni	Kateríni		Katerínija	Katerinijan -ka
32. naselje	Αγρίνιο	Agrínio	Agrínio		Agrínia	Agrínijčan -ka
33. naselje	Καλαμάτα	Kalamáta	Kalamáta		Kalamáte	Kalamátčan -ka
34. naselje	Καβάλα	Kavála	Kavála		Kavále	Kaválčan -ka
35. naselje	Χανιά	Haniá	Hánia		Hánie	Hánijčan -ka
36. naselje	Λαμία	Lamía	Lamía		Lamíe	Lamíjčan -ka
37. naselje	Κομοτηνή	Komotiní	Komotíni		Komotínija	Komotínčan -ka
38. naselje	Ρόδος	Ródos	Ródos		Ródosa	Ródošan -ka
39. naselje	Πειραιάς	Peiraiás	Pirêj		Pirêja	Pirêjčan -ka
40. naselje	Δελφοί	Delfoí	Délfí		Délfov	Délfijčan -ka
41. naselje	Λίνδος	Líndos	Líndos		Líndosa	Líndošan -ka

42. naselje	Μυκίνες/Μυκίνηαι/ Μυκίνηη	Mykínes/ Mykínai/Mykíni	Mikéne		Mikén	Mikénčan -ka
43. naselje	Λευκωσία	Leukosía		Nikózija	Nikózije	Nikózijčan -ka
44. naselje	Λεμεσός	Lemesós	Lemesós/	/Limasól	Lémesosa/Lemésosa/ Limasóla	Lemesošán/ Limasólčan
45. naselje	Λάρνακα	Lárnaka	Larnáka		Larnáke	Larnáčan -ka
46. del naselja	Ομόνοια (πλατεία Ομονοίας)	Omónoia (plateía Omonoías)		(trg) Omónia	trga Omónie	
47. del naselja	Εξάρχεια	Exárheia	Eksárhia		Eksárhie	
48. del naselja	Σύνταγμα (πλατεία Συντάγματος)	Sýntagma (plateía Syntágmatos)		(trg) Sindágma	trga Sindágme	
49. del naselja	Πλάκα	Pláka	Pláka		Pláke	
50. del naselja	Μακρυγιάννη	Makrygiánni	Makrijáni		Makrijánija	
51. del naselja	Αρχαία Αγορά της Αθήνας	Arhaía agorá tis Atínas		aténska antíčna Agóra	aténske antíčne Agóre	
52. del naselja	Κεραμεικός	Kerameikós	Kerameíkos		Kerameíkosa	
53. del naselja	Πάρκο Ελευθερίας	Párko Eleutherías		Park svobóde	Párka svobóde	
54. del naselja	Εθνικός Κήπος	Ethnikós Kípos		Národni park (v Aténah)	Národnega parka (v Aténah)	
55. oblika zemeljskega površja	Όλυμπος	Ólympos	Olímp		Olímpa	
56. oblika	Σμόλικας	Smólikas	Smólikas		Smólikasa	

zemeljskega površja						
57. oblika zemeljskega površja	Βόρας (Καϊμάκτσαλαν)	Vóras (Kaimáktsalan)	Vóras (Kaimákcalan)		Vórasa (Kaimákcalana)	
58. oblika zemeljskega površja	Γράμμος	Grámmos	Grámos		Grámosa	
59. oblika zemeljskega površja	Ασέληνον (Γκιόνα)	Asélinon (Gkióna)	Asélinon (Gióna)		Asélinona (Gíone)	
60. oblika zemeljskega površja	Τύμφη	Týmfi	Tímfi		Tímfijsa	
61. oblika zemeljskega površja	Βαρδούσια (Κόρακας)	Vardoúsia (Kórakas)	Vardúsia (Kórakas)		Vardúsie (Kórakasa)	
62. oblika zemeljskega površja	Παρνάσσος	Parnássos	Parnás		Parnása	
63. oblika zemeljskega površja	Ψηλορείτης (Ίδι)	Psiloreítis (Ídi)	Psilorítis (Ídi)		Psilorítisa (Ídija)	
64. oblika	Λευκά όρη (Μαδάρες)	Leuká óri (Madáres)	(Madáres)	Béle gôre	Bélih gorá (Madáresa)	

zemeljskega površja						
65. otok	Κρήτη	Kríti	Kréta		Kréte	Krečàn -ka
66. otok	Εύβοια	Eúvoia	Evbeja		Evbeje	Evbêjec -ka
67. otok	Λέσβος	Lésvos	Lézbos		Lézbosa	Lézbošan -ka
68. otok	Ρόδος	Ródos	Ródos		Ródosa	Ródošan -ka
69. otok	Χίος	Híos	Híos		Híosa	Híošan -ka
70. otok	Κεφαλονιά	Kefaloniá	Kefalónia/ Kefalónija		Kefalónie/ Kefalónije	Kefalónec -ka
71. otok	Κέρκυρα	Kérkyra		Krf	Krfa	Krfčàn -ka
72. otok	Σάμος	Sámos	Sámos		Sámosa	Sámošan -ka
73. otok	Λήμνος	Límnos	Límnos		Límnosa	Límnošan -ka
74. otok	Νάξος	Náxos	Náksos		Náksosa	Naksošan -ka
75. otok	Ζάκυνθος	Zákynthos	Zakíntos		Zakíntosa	Zakíntošàn -ka
76. otok	Άνδρος	Ándros	Ándros		Ándrosa	Androšan -ka
77. otok	Θάσος	Thásos	Tásos		Tásosa	Tasošan -ka
78. otok	Λευκάδα/Λευκάς	Leukáda/Leukás	Levkáda/Lefkáda /Léfkas		Levkáde/Lefkáde/ Léfkasa	Levkádčàn/ Lefkádčàn/Lefkašàn
79. otok	Κάρπαθος	Kárpáthos	Kárpátos/Karpátos		Kárpátosa/Karpátosa	Karpatošan -ka
80. otok	Κως	Kos	Kos		Kósa	Kóšan -ka
81. otok	Κύθηρα	Kýthira	Kítira		Kítire	Kítirec -ka
82. otok	Ικαρία	Ikaría	Ikaría		Ikaríe	Ikaríjčàn -ka
83. otok	Σκύρος	Skýros	Skíros		Skírosa	Skirošan -ka
84. otok	Πάρος	Páros	Páros		Párosa	Parošàn -ka
85. otok	Σαντορίνη	Santoríni		Santorín	Santorína	Santorínčàn -ka
86. otok	Μύκονος	Mýkonos	Míkonos/Mikónos		Míkonosa/Mikónos	Míkonošan -ka
87. polotok	Χαλκιδική	Halkidikí	Halkídika		Halkídike	
88. otočje	Κυκλάδες	Kykládes	Kikládì		Kikládov	
89. otočje	Σποράδες	Sporádes	Sporádi		Sporádov	
90. otočje	Δωδεκάνησα/ Δωδεκάνησος	Dodekánisa/ Dodekánisos	Dodekanéz		Dodekanéza	
91. vodno	Αιγαίο πέλαγος	Aigaío pélagos		Egêjsko mórje	Egêjskega mórja	

zempljepis. ime						
92. vodno zempljepis. ime	Ιόνιο πέλαγος	Iónio pélagos		Jónsko mórje	Jónskega mórja	
93. vodno zempljepis. ime	Κρητικό πέλαγος	Kritikó pélagos		Krétsko mórje	Krétskega mórja	
94. vodno zempljepis. ime	Ικάριο πέλαγος	Ikáριο pélagos		Ikársko mórje	Ikárskega mórja	
95. vodno zempljepis. ime	Καρπάθιο πέλαγος	Karpáthio pélagos		Karpátsko mórje	Karpátskega mórja	
96. vodno zempljepis. ime	Μυρτώο πέλαγος	Myrtóo pélagos		Mirtójsko mórje	Mirtójskega mórja	
97. vodno zempljepis. ime	Θρακικό πέλαγος	Thrakikó pélagos		Tráško mórje	Tráškega mórja	
98. vodno zempljepis. ime	λίμνη Τριχωνίδα	límni Trihonída	Trihonída	(jézero) Trihonída	jézera Trihonída/ Trihoníde	
99. vodno	λίμνη Βόλβη	límni Vólvi	Vólvi	(jézero) Vólvi	jézera Vólvi/ Vólvija	

zempljepis. ime						
100. vodno zempljepis. ime	λίμνη Βεγορίτιδα	límni Vegorítida	Vegorítida	(jézero) Vegorítida	jézera Vegorítida/ Vegorítide	
101. vodno zempljepis. ime	λίμνη Βιστωνίδα	límni Vistonída	Vistonída	(jézero) Vistonída	jézera Vistonída/ Vistoníde	
102. vodno zempljepis. ime	λίμνη Κορώνεια	límni Koróneia	Korónia	(jézero) Korónia	jézera Korónia/ Korónie	
103. vodno zempljepis. ime	Μικρή Πρέσπα	Mikrí Préspa		Málo Préspansko jézero	Málega Préspanskega jézera	
104. vodno zempljepis. ime	Μεγάλη Πρέσπα	Megáli Préspa		Véliko Préspansko jézero	Vélikega Préspanskega jézera	
105. vodno zempljepis. ime	λίμνη Ορεστιάδα	límni Orestíada	Orestíada	(jézero) Orestíada	jézera Orestíada/ Orestíade	
106. vodno zempljepis. ime	Αλιάκμονας/Αλιάκμων	Aliákmonas/ Aliákmon	Aliákmonas/ Aliákmon	(réka) Aliákmonas/ Aliákmon	réke Aliákmonas/ Aliákmonasa/ réke Aliákmon/ Aliákmona	
107. vodno	Αχελώος/	Ahelóos/	Ahelóos	(réka) Ahelóos/	réke Ahelóos/	

zemljepis. ime	Ασπροπόταμος	Aspropótamós		Béla réka	Ahelóosa/ Béle réke	
108. vodno zemljepis. ime	Πηνειός/ Σαλαβριάς	Pineiós/ Salavriás	Piniós/ Salavriás	(réka) Piniós/ Salavriás	réke Piniós/ Piniósa/ reke Salavriás/ Salavriása	
109. vodno zemljepis. ime	Έβρος/Μαρίτσα	Évros/Marítsa	Évros/Maríca	(réka) Évros/ Maríca	réke Évros/ Évrosa/ réke Maríca/ Maríce	
110. vodno zemljepis. ime	Νέστος	Néstos	Néstos	(réka) Néstos	réke Néstos/ Néstosa	
111. druga zemljepisna imena	Βίκος/ Το φαράγγι του Βίκου	Víkos/To farággi tou Víkou		(sotéska) Víkos	sotéske Víkos/ Víkosa	
112. druga zemljepisna imena	Η Σαμαριά/ Το Φαράγγι της Σαμαριάς	I Samaría/ To farággi tis Samarías		(sotéska) Samaría	sotéske Samaría/ Samaríe	
113. druga zemljepisna imena	Ακρόπολη Αθηνών	Akrópoli Athinón		aténska Akrópola	aténske Akrópole	
114. druga zemljepisna imena	Μετεώρα	Metéora	Metéora/Meteóra		Metéore/Meteóre	
115. druga	Εθνικός δρυμός	Ethnikós		Národni park	Národnega párika	

zemljepisna imena	Ολύμπου	drymós Olýmpou		Olímp	Olímp	
116. druga zemljepisna imena	Εθνικό θαλάσσιο πάρκο Ζακύνθου	Ethnikó thalássio páрко Zakýnthou		Mórski národni park Zakíntos	Mórskega národnega párka Zakíntos	
117. druga zemljepisna imena	Εθνικός Δρυμός Βίκου-Αώου	Ethnikós Drymós Víkou-Aóou		Národni park Víkos - Aóos	Národnega parka Víkos - Aóos	
118. druga zemljepisna imena	Ακρωτήριο Σούνιο	Akrotírio Soúnio		rt Súnion	óta Súnion	
119. druga zemljepisna imena	Διώρυγα της Κορίνθου	Dióryga tis Korínthou		Koríntska ožína	Koríntske ožíne	

Viri:

<https://sl.wikipedia.org/wiki/Grčija>
<https://el.wikipedia.org/wiki/Ελλάδα>
https://sl.wikipedia.org/wiki/Grčija#Upravna_razdelitev
https://el.wikipedia.org/wiki/Περιφέρειες_της_Ελλάδας
https://el.wikipedia.org/wiki/Κατάλογος_πόλεων_της_Ελλάδας
https://el.wikipedia.org/wiki/Κατάλογος_ελληνικών_νησιών_ανά_πληθυσμό
<http://www.gigafida.net/>

Davenport, Coral in Foster, Jane: Atene. Prev. Simon Demšar. Ljubljana: Mladinska knjiga Založba, d. d., 2009 (Naj 10).
Dittrich, Konrad: Krf in Jonski otoki. Prev. Jože Plešej. Ljubljana: Mladinska knjiga Založba, d. d., 2003 (Na pot!).
Dubin, M., Ferguson, S., Gerrard, M., Harris, A. in Tsikas, T.: Grški otoki. Prev. Urška Kaloper et al. Ljubljana: Mladinska knjiga Založba, d. d., 2008 (Svetovni popotnik).
Gauldie, Robin: Kreta. Prev. Vesna Jurca Tadel. Ljubljana: Mladinska knjiga Založba, d. d., 2011 (Naj 10).

Priloga 5: Grška stvarna lastna imena

Priloga 5: Stvarna lastna imena	(Izvirno) grško ime	Natančna transkripcija	Fonetično poslovenjeno ime (Citatno ime)	Prevedeno ime	Rodilnik
1. arhitekt. stvaritev	Όλυμπία	Olympía	Olímpija		Olímpije
2. arhitekt. stvaritev	Κνωσός	Knosós	Knósos		Knósosa
3. arhitekt. stvaritev	Επίδαυρος	Epídauros	Epidáver/ Epidávros		Epidávra/ Epidávrosa
4. arhitekt. stvaritev	Παρθενώνας	Parthenónas	Pártenon		Pártenona
5. arhitekt. stvaritev	Ο ναός του Ολυμπίου Διός	O naós tou Olympíou Diós		Zévsov tâmpelj	Zévsovega tâmplja
6. arhitekt. stvaritev	Ο ναός του Επικουρίου Απόλλωνα	O naós tou Epikouríou Apóllona		Tâmpelj Apólona Epikurêjskega	Tâmplja Apólona Epikurêjskega
7. arhitekt. stvaritev	Αγγελόκαστρο Κέρκυρας	Aggelókastro Kérkyras		Angelokástro na Kírfu	Angelokástra na Kírfu
8. arhitekt. stvaritev	Παλάτι του Μεγάλου Μαγίστρου	Paláti tou Megáλου Magístrou		Paláča vélikega mójstra (vítezov)	Paláče vélikega mójstra (vítezov)
9. arhitekt. stvaritev	Ιερός Ναός Αγίου Δημητρίου Θεσσαλονίκης	Ierós Naós Ágiou Dimitríou Thessaloníkis		cérkev sv. Demétrija v Solúnu	cérkve sv. Demétrija v Solúnu
10. arhitekt. stvaritev	Ο Βυζαντινός Ιερός Ναός της Αγίας Αικατερίνης στην Πλάκα	O Vyzantinós Ierós Naós tis Ágias Aikaterínis stin Pláka		Bizantínska cérkev sv. Kataríne v Pláki	Bizantínske cérkve sv. Kataríne v Pláki
11. arhitekt. stvaritev	Μονή Σταυρονικήτα	Moní Stauronikíta		samostán Stavronikíta	samostána Stavronikíta
12. arhitekt. stvaritev	Ωδείο Ηρώδου του Αττικού	Odeío Iródou tou Attikou		gledalíšče Heróda Átiškega	gledalíšča Heróda Átiškega
13. arhitekt. stvaritev	Το θέατρο του Διονύσου	To théatro tou Dionýsou		Díonizovo gledalíšče	Díonizovega gledalíšča

14. arhitekt. stvaritev	To Θέατρο Λυκαβηττού	To Théâtre Lykavittou		Gledališče Likavitós	Gledališča Likavitós
15. arhitekt. stvaritev	Μαρούσι	Maróusi	Marúsi		Marúsija
16. arhitekt. stvaritev	Γουδή/Γουδί	Goudí	Gudí		Gudíja
17. arhitekt. stvaritev	Σχοινιάς	Shoiniás	Shiniás/Shínias		Shiniása/Shíniasa
18. arhitekt. stvaritev	Αχαρνές	Aharnés	Ahárnés		Ahárnese
19. kip	Ο μοσχοφόρος	O moshofóros		Prinašalec jágnjeta	Prinašalca jágnjeta
20. kip	Το Μνημείο του άγνωστου στρατιώτη	Το mnimeío tou ágnostou stratióti		Grob neznánega junáka	Grôba neznánega junáka
21. kip	Ο Δισκοβόλος του Μύρωνα	Ο Diskobólos tou Mýrona		Míronov Metálec díska	Míronovega Metálca díska
22. слиka	Ο Ψαράς (τοιχογραφία)	O Psarás (toihografía)		(fréska) Ríbič iz Akrotírija	(fréske) Ríbič iz Akrotírija/ Ríbiča iz Akrotírija
23. ustanova	Εθνικό Θέατρο	Ethnikó théâtre		Národno gledališče Grčije	Národnega gledališča Grčije
24. ustanova	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	Aristotéleio Panepistímio Thessaloníkis		Aristótelova univêrza v Solúnu	Aristótelove univêrse v Solúnu
25. ustanova	Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών	Anotáti Sholí Kalón Tehnón		Akademíja za líkovno umétnost	Akademíje za líkovno umétnost
26. ustanova	Το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο	Το Ethnikó Arhaiologikó Mouseío		Národni arheolóski muzêj	Národnega arheolóškega muzêja
27. ustanova	Το Μουσείο Μπενάκη	To Mouseío Mpenáki		Benákisov muzêj	Benákisovega muzêja
28. ustanova	Η Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση (EPT)	I Ellinikí Radiofonía Tileórasi (ERT)		(grška televizija) ERT	(grške televizije) ERT
29. politična stranka	Σύριζα	Síriza	Síriza		Sírize
30. politična stranka	Οι Ανεξάρτητοι Έλληνες/ ANEL	I Anexártitoi Éllines/ANEL		Nèodvísni Grki	Nèodvísni Grkov

31. politična stranka	η Νέα Δημοκρατία/ ΝΔ	Néa Dimokratía/ND		Nóva demokracía	Nóve demokracíje
32. politična stranka	το Ποτάμι	TO Potámi		Réka	Réke
33. politična stranka	η Χρυσή Αυγή	I Hrisí Augí		Zláta zôra	Zláte zôre
34. politična stranka	ΠΑΣΟΚ	Pasók	Pasók		Pasóka
35. infrastrukturni objekt	Athens International Airport "Eleftherios Venizelos" (Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών "Ελευθέριος Βενιζέλος")	(Diethnís Aeroliménas Athinón »Eleuthérios Venizélos«)		Mednárodno letališče Eleftêriosa Venizélosa	Mednárodnega letališča Eleftêriosa Venizélosa
36. podjetje	Olympic Air & Aegean			(grška letálska družba) Olýmpic Air & Aegêan	(grške letálske družbe) Olýmpic Air & Aegêan
37. podjetje	Κοινό Ταμείο Εισπράξεων Λεωφορείων (Κ.Τ.Ε.Λ.)	Ta Koiná Tameía Eispráxeon Leoforeíon (Κ.Τ.Ε.Λ.)		Jávni ávtobusni promêt KTEL	Jávnega ávtobusnega promêta KTEL/ KTEL-a
38. podjetje	ANEK LINES (Ανώνυμη Ναυτιλιακή Εταιρεία Κρήτης)	(Anónimi Nautiliakí Etaireía Krítis)	(ÁNEK Línes)		ÁNEK Línesa/ ÁNEK-a
39. organizacija	Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού/ EOT	Ellinikós Organismós Tourismoú/ EOT		Gřška turístična organizácija EOT	Gřške turístične organizácije ÉOT/ ÉOT-a
40. organizacija	Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (OTE)	Organismós Tilepikoinonión Elládos (OTE)		Gřške telekomunikácije/ Gřški telekomunikacíjski sistem ÓTE	Gřških telekomunikácij/ Gřškega telekomunikacíjskega sistema ÓTE
41. turistično-športno središče	το Χιονοδρομικό Κέντρο Παρνασσού	To Hionodromikó Kéntro Parnassού		smúčarsko središče Parnásos	smúčarskega središča Parnásos

42. časnik	Η Καθημερινή	Kathimeriní	Katimeriní		Katimeriníja
43. časnik	Τα Νέα	Néa	Néa		Née
44. časnik	Ελευθεροτυπία	Eleutherotipía	Elevterotipía		Elevterotipie
45. prireditev	Φεστιβάλ Αθηνών & Επιδαύρου	Festivál Athinón & Epidaúrou		Festivál v Aténah in Epidávru	Festivála v Aténah in Epidávru
46. prireditev	Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης	Festivál Kinimatográφou Thessaloníkis		Fílski festivál v Solúnu	Fílskega festivála v Solúnu
47. prireditev	Αναγεννησιακό Φεστιβάλ Ρεθύμνου	Anagennisiakó Festivál Rethýmnu		Renesánčni festivál v Retímnu	Renesánčnega festivála v Retímnu
48. prireditev	Πατρινό Καρναβάλι	Patrinó Karnaváli		Karnevál v Pátrasu	Karnevála v Pátrasu
49. društvo	Σλοβενοελληνικός σύνδεσμος φιλίας Ερμής	Slovenoellinikós sýndesmos filías Ermís		Drúštvo slovénko-grškega prijáteljstva Hêrmes	Drúštva slovénko-grškega prijáteljstva Hêrmes
50. kulturno-umetniška skupina	Μέλισσες	Mélisses		Čebélice	Čebélic
51. športni klub	Ολυμπιακός	Olympiakós	Olimpiákos		Olimpiákosa
52. športni klub	Παναθηναϊκός	Panathináikos	Panatinaíkos		Panatinaíkos
53. športni klub	Πάοκ	Páok	Páok		Páoka

Viri:

<http://greekfestival.gr/gr/home>

<http://www.filmfestival.gr/>

<http://www.slovenija-grcija.org/>

<https://www.rethymno.gr/city/renaissance-festival>

https://el.wikipedia.org/wiki/Πατρινό_καρναβάλι

<https://www.rtvsl.si/tureaventure/glej-ga-sloven-c/branko-iz-grcije-kjer-se-javnega-usluzbenca-po-ustavi-ne-da-odpustiti/382396>

<http://www.gigafida.net>

<https://sl-si.facebook.com/nasagrcija>

Izjava o avtorstvu

Podpisana Živa Švigelj izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom izr. prof. dr. Mojce Smolej in izr. prof. dr. Jerneje Kavčič, ter da so uporabljeni viri in literatura navedeni v skladu z mednarodnimi standardi in veljavno zakonodajo.

Komenda, 22. junija 2016

Živa Švigelj